

SŁAWNI ROMOWIE

LEKSYKON

Radom 2013

SŁAWNI ROMOWIE

LEKSYKON

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie.

Jezyk romani

Nie ma jednolitego języka cygańskiego – romani, którym mówiliby wszyscy Cyganie. Jest duża liczba różnych dialektów, często mocno różniących się od siebie. Różnice te wynikają z zapożyczenia słów z innych narodów, podczas wędrówek, które prowadziły Romów do wybranego kraju. Bergitka Roma mają wiele zapożyczeń z języka węgierskiego, a polscy Romowie z języka polskiego. Ponieważ aż do XX wieku język romani był przede wszystkim językiem mówionym, nie ma powszechnie uznawanych zasad pisowni czy gramatyki przez samych zainteresowanych, pomimo że ukazały się opracowane odmienne standardy dla pisania w języku romani. Różnice w dialektach romskich są tak duże, że nie ma jednolitego, powszechnie uznawanego standardu literackiego. Prace w kierunku standaryzacji języka opracowane przez Marcela Courthiade są szeroko uznawaną systematyką dialektów, które zostały opublikowane w 1982 roku. Alfabet romski został oficjalnie przyjęty w 1990 roku podczas IV Światowego Kongresu Romów w Serocku. Jest on oparty na alfabecie łacińskim. Jest to zapis języka według „pisowni warszawskiej”. Adam Bartosz wydał propozycję zapisu języka romani nazwaną – „Pisownia Sulejowska”. Aby język romani był jednolity albo przynajmniej poprawnie zapisany w dialekcie zapisującego należy wprowadzić naukę języka romani dla dzieci romskich. Dopiero wtedy cel może być osiągnięty. Wszelkie zapisy lub tłumaczenia na język Romów wykonane przez nas samych jest niedoskonałe. Leksykon ten starałyśmy się przetłumaczyć według propozycji Adama Bartosza – pisowni sulejowskiej. Jacek Milewski okiem znawcy według tej pisowni sulejowskiej poprawił błędy. Przepraszamy tych, których wrażliwe oczy nie będą mogły znieść być może nie zamierzonych błędów ale takie są nasze możliwości na dzień dzisiejszy. Z całym szacunkiem do języka naszych przodków i czytelników leksykonu.

Adela Głowacka i Iza Stankiewicz

Własność i wydawca:

Radomskie Stowarzyszenie Romów "Romano Waśt"
ul. Twarda 13, 26-600 Radom

Redakcja leksykonu: Jacek Milewski
Tłumaczenie na język romski:
Adela Głowacka, Iza Stankiewicz
Skład i grafika: Mariusz Malczewski

Wstęp

Ciekawość świata czyni każdą kulturę bogatą. Według antropologii nie ma kultur lepszych i gorszych. Każda kultura rozwija się według własnego tempa. Oczywiście wpływ na to ma wiele czynników, od warunków zewnętrznych, które mają na nią wpływ, ewentualnych wojen i najazdów, poprzez rewolucje, a w końcu poprzez świadome czerpanie z dokonań innych kultur. Kultura Cyganów/Romów jest nietypowa. Kultura narodu rozproszonego na całym świecie, o różnorodnym charakterze będącej pod wpływem wielu czynników zewnętrznych, zarówno silnego oddziaływania kultury większościowej, zagrożenia tożsamości poprzez próby asymilacji, oraz izolację spychającą Romów na margines społeczeństw. Czynniki zewnętrzne jak i wewnętrzne, czyli brak edukacji, a co za tym idzie brak świadomości społecznej i zaufania sprawia, że wciąż grupa ta styka się z wieloma problemami, co oczywiście wpływa na obecny kształt i poziom jej kultury. Wydając jeden z pierwszych tego typu leksykonów, podkreślić należy, że jest to wydawnictwo mające przybliżyć czytelnikowi rzeczywistość, której stajemy się świadkami, a które trwa dobrych kilkadziesiąt lat. Można je nazwać tworzeniem się elity narodu romskiego. Ciekawy i mądry czytelnik zadałby pytanie, czy aby przypadkiem nie jest to proces dłuższy. Nic bardziej trafnego! Zebrane w niniejszym tomie postaci to głównie urodzeni w XX wieku. Niestety nie dysponujemy na tyle dobrymi przekazami, aby ten okres do końca uściślić czy przedstawić sylwetki osób pochodzenia romskiego urodzonych w poprzednich stuleciach, a z pewnością takie istniały.

W niniejszym tomie natomiast znalazły się te, o których z pewnością wiemy, że posiadają romskie korzenie, a one same często swoją pracę związały z działalnością na rzecz własnej społeczności na całym świecie. Leksykon „Sławni Romowie” przedstawia więc sylwetki różnych osób – polityków, działaczy społecznych, dziennikarzy, naukowców, artystów, itp. Celem tego zestawienia było zapoznanie jak najszerszego grona osób ze środowiskiem romskim i z tworzącą się wprost na naszych oczach elitą romskiego społeczeństwa. Istnieje również wiele znanych postaci, o których możemy przypuszczać, że są pochodzenia romskiego. Dlatego też w niniejszym wydaniu znalazły się wyłącznie osoby, które oficjalnie utożsamiają się ze środowiskiem romskim. Tytuł leksykonu „Sławni Romowie” jest odzwierciedleniem etapu, na którym obecnie znajduje się naród romski, mający już swoje wybitne postaci, choć z pewnością może trafniejszym byłoby użycie tytułu „Znani Romowie”. Więcej jest przecież

tych znanych, niż sławnych, choć i tacy przecież istnieją. Idąc tym tropem bohaterem naszego leksykonu jest każdy kto podejmuje trud wybicia się z własnego środowiska, a także trud jego reprezentacji.

Liczymy, że leksykon jest początkiem, a z biegiem czasu liczba postaci i treści zawartych w biografii dotychczasowych bohaterów będzie sukcesywnie się powiększać. Zdjęcia bohaterów leksykonu zostały załączone za ich zgodą i pochodzą z archiwów prywatnych. Jednocześnie opublikowane wizerunki należą do osób, z którymi organizacja jest w stałym kontakcie.

***Radomskie Stowarzyszenie Romów
„Romano Waśt” (Pomocna Dłoń)***

ALEXIAN (zob. Santino Spinelli)

ALEXIAN (*dykh Santo Spinelli*)

ANDRASZ ADAM – działacz społeczny, muzyk. Prezes tarnowskiego Centrum Kultury Romów w Polsce – Stowarzyszenie Kulturalno-Społeczne, najstarszego, działającego od 1963 roku, stowarzyszenia romskiego w Polsce. Założyciel zespołu muzycznego „Lavutara”, w którym śpiewał i grał na gitarze. Przez kilka lat prowadził jedyną w Polsce romską restaurację „Ke Moro”

ANDRASZ ADAM - działacz społeczny, muzyk. Prezes Romano Centro Kulturakro dre Polska, najphuredyr romano stowarzyszenio Tarnowatyr, peskre buća kerel 1963 beršesty. Zathodža bašaibnytko zespoło „Lavutara” dre sawo bagelys i bašawelys pe gitara. Perde warykicy berš ligirellys restauracja „ Ke Moro”.

ANDRASZ EWELINA – magister pedagogiki, pracuje jako pedagog szkolny w Głogowie.

ANDRASZ EWELINA - *magistro pedagogikaty, kerel buty sy pedagogo ke szkoła dre Głogów.*

AYO (zob. Joy Olasunmibo Ogunmakin)

AYO (*dykh Joy Olasunmibo Ogunmakin*)

BAJRAMOVIĆ ŠABAN – ur. 4.04.1936 r., zm. 8.06.2008 r., serbski piosenkarz. Jego kariera muzyczna rozpoczęła się w więzieniu, gdzie trafił na 3 lata za dezercję z armii jugosłowiańskiej. Karę odbywał na wyspie Goli Otok, znanej, jako miejsce odosobnienia dla jugosłowiańskich więźniów politycznych. Tam też Bajramović został członkiem orkiestry więziennej oraz nauczył się czytać i pisać. Grał wówczas najczęściej standardy Franka Sinatry, Luisa Armstronga i Johna Coltrane’a. Odkryty przez pochodzącego ze Słowenii Jure Robežnika, w 1964 r. nagrał swoją pierwszą płytę. Mimo że od lat sześćdziesiątych był jednym z najbardziej rozpoznawalnych piosenkarzy w Serbii, mieszkał nadal w romskim osiedlu na przedmieściach Niszu. Wydał łącznie 20 albumów, napisał ponad 700 piosenek, wystąpił w czterech filmach fabularnych. Zmarł na atak serca, w jego pogrzebie wzięło udział 10 tys. osób, w tym prezydent Serbii Boris Tadić i premier Zoran Živković.

BAJRAMOVIĆ ŠABAN – *j.p.s. 4.04.1936b., meja 8.06.2008b., serbsko gilabitko. Peskry kariera bašaibnytko kerdža dre štaryben, dorešća tryn, berš kaj chylćija Jugoslawiańske wojskostyr. Beštlo sys pe wyspa Goli Otok, doj kaj, sys wybičhade sare polityczna štarybnytko. Doj Bajramovičó bašawelys ke štarybnytko orkiestra sykljija doj, te del apre i te čhynel. Bašawelys najbutedyr gila Frankoskre Sinatra, Luisoskre Amstrongoskre i Jonoskre Coltrane’a. Odčhakirido perde Jure Robežniko Słoweniatyr dre 1964b., nabašadža peskry janglatuni płyta. Šowdeše beršendyr sys najbutedyr prynčkirido gilabitko pe Serbia, beštlo sys khetane dre khera romenca pał foro Niszo. Wydyja biš albumy, načhyndžaa 700 (ewtašel) gila, bašawelys ke štar filmy fabulasa. Meja pe atako džesty, syr les garuwenys sys 10 (deš) bara manuša, maškir lendyr prezidento Serbiakro Boris Tadić i premiero Zoran Živković.*

BALIARDO RICARDO (MANITAS DE PLATA) – ur. 7.08.1921 w Sčte, na południu Francji. Będąc młodym chłopakiem, co roku grał na gitarze podczas romskich pielgrzymek do Saintes-Maries-de-la-Mer. Już wtedy wyróżniał się swoim talentem spośród innych gitarzystów. Mimo braku jakiegokolwiek formalnego wykształcenia, stał się wirtuozem gitary i zyskał sobie przydomek Manitas de Plata, co znaczy „dłonie ze srebra”. Jego kariera nabrała rozmachu, kiedy na wystawie zdjęć zorganizowanej w USA przez przyjaciela artysty (Lucien Clergue), pewien Amerykanin rozpoznał gitarzystę, którego muzyka kiedyś bardzo mu się spodobała. Odnalazł Manitasa de Plata i namówił do nagrania płyty. Manitas zgodził się, ale postawił warunek, że ekipa techniczna będzie musiała przyjechać do niego. Płyta została nagrana w kościele w Arles i ukazała się na rynku w 1973 roku (w USA w 1967 roku). Wkrótce po tym do gitarzysty zaczęli zgłaszać się agenci z propozycjami koncertów. Jeden z nich zaprosił artystę na trzy występy w nowojorskim Carnegie Hall. Czwarty koncert odbył się na żądanie publiczności. Podobno, kiedy w 1964

roku Pablo Picasso usłyszał muzyka, wykrzyknął: „On jest wart więcej niż ja!”. Manitas de Plata przyjaźnił się z Salvadorem Dali, razem z nim wystąpił na scenie. Od 1967 roku koncertuje na całym świecie, nagrał kilkadziesiąt płyt. Jest jednym z najsłynniejszych muzyków flamenco na świecie Jego kuzyni założyli zespół „Gipsy Kings”.

BALIARDO RICARDO (MANITAS DE PLATA) – j.p.s 7.08.1921b., dre Sete, pe południo Francjakro. Syr sys terno chwawo, so berś baśawelys pe gitara pe romane pielgrzymki ke Saint- Maries- de-la-Mer. Dre dowa cyro zchurdenys pe lestyr jakha wawyr gitarzysty. Na syklołys nikaj, baśawelys korkoro pestyr, chyja najfededyr wiruozo gitarakro i kharenys les Manitas de Plata, romanes “wašta rupestyr”. Leskry kariera geja ke berga syr pe wystawa biltenca leskre maleskro (Lucien Clergue) dre Ameryka dykhća les i prynckirdža jekh Amerykano sawuneske leskro baśaiben pes zorales udełys. Odrakća Manitasos de Plata i na phendža les kaj te nabaśawel płyta. Manitaso zgodžindža pes, phendža kaj ekipa sawy nabaśawela te przytraden ke jow. Płyta nabaśade dre khangery ke Arles i sykadža pes pe rynko dre 1973b., (dre USA 1967b.). Pał nahara jawenys ke jow agenty i kamenys kaj te kerel koncerty. Jekh lendyr dyja leske tryn baśaibena dre Cernegie Hall ke Newo Jorko. Štarto koncerto sys, bo kamdle manuśa. Rakiren, syr dre 1964b. šiundža les Pablo Picasso, dyja godli „ Jow sy butedyr moł mandyr!” Manitas de Plata kamelys pes Salvatorosa Dali, khetane lesa wygeja pe scena. 1967 berśesty baśawel pe celo sweto, nabaśadžia warykicy deśa płyty. Sy najbaredyr muzyko flamenco. Leskre semency zathode zespolo „Gipsy Kings”.

BALIĆ SAIT – ur. 3.01.1932 r. - zm.1998 r. Urodził się w Serbii w mieście Nisz (ówczesna Jugosławia), gdzie pracował, jako inżynier. Przez

ponad trzy dekady walczył o prawa Romów, w latach 1981-1991 był prezydentem International Romani Union. Pracował nad budzeniem świadomości narodowej Romów, zorganizował około 40 stowarzyszeń romskich na terenie ówczesnej Jugosławii.

BALIĆ SAIT – jawja pe sweto 3.01.1932b., meja dre 1998b. Jawja pe sweto pe Serbia dre foro Nisz (haratuni Jugosławia) kerelys buty sys inżyniero. Perde tryn dekady kerelys buća pał prawy romenge. Dre berśa 1981- 1991 sys prezydento International Romani Union. Kerelys buty pał dawa kaj te dżingadźoł dre romendyr lengro romanipen Kerdža dre do cyro 40 (štardeśa) stowarzyszeni pe them Jugosławiakry.

BALOGH KÁLMÁN – ur. 1959 r., w romskiej rodzinie o muzycznych tradycjach, wirtuoz cymbalonu. Ukończył Ferenc Liszt Academy of Budapest. Współpracuje z uznanymi zespołami muzyki tradycyjnej („Okros”, „Teká”, „Muzsikás”), jak też z zespołami jazzowymi, rockowymi i budapesztańską orkiestrą symfoniczną.

BALOGH KÁLMÁN – j.p.s.1959b., dre romani semenca baśaibnytko tradycjenca, wirtuozo pe cymbalony. Kerdža dre Budapeszto Akademia Franciszoskry Lisztoskry (Ferenc Liszt Akademy of Budapest).

BERBERSKI SLOBODAN – jugosłowiański Rom. W 1971 roku na I Światowym Kongresie Cyganów w Londynie wybrany na stanowisko prezydenta powołanego wtedy Międzynarodowego Komitetu

Cyganów (organizacja ta w 1978 roku na II Kongresie w Genewie zmieniła nazwę na International Romani Union).

BERBERSKI SLOBODAN – jugosłowiański Rom. Dre 1971 berś pe I Swetytko Kongreso Romano ke Londyn wykendyne les pe prezidentosyr, pe newo Themytko Komiteto Romengro (organizacja daja dre 1978b., pe II wawyr Kongreso dre Genewa sparudža ław pe Maškirthemytka Romano Sphandypen (International Romani Union).

BERKI LÁSZLÓ – węgierski skrzypek, dyrygent. Od 1985 roku do swojej śmierci w 1997 roku dyrektor artystyczny stuosobowej „Budapest Gypsy Symphony Orchestra”.

BERKI LÁSZLÓ – węgiersko gajgaro, dyrygento. Berśesty 1985 ke peskro meryben dre 1997 berś, sys dyrektoro, bašawetys šel manušenca dre „Budapesztański Romani Symfoniczno Orkiestra”.

BERNAL JORGE M. F. – argentyński Kelderasz o rosyjskich tradycjach. Od 1989 roku aktywnie działa na rzecz społeczności romskiej w swoim kraju i na arenie międzynarodowej. Jest autorem wielu artykułów i książki „Le Paramicha le Trayoske” (Buenos Aires 2005). Od 2002 roku prowadzi cotygodniowy program radiowy o kulturze i muzyce Romów.

BERNAL JORGE M. F. – argentyński Kelderasz o cheladytke tradycjasa. Berśesty 1989 kerel buća pał romane sprawy dre peskro them i pe celo sweto. Čhynel artykuły i cejgi „Le Paramicha le Trayoske” (Buenos Aires 2005). Berśesty 2002 ligireł so kurko programo dre radio pał kultura i bašaiben romano.

BILA VERA – ur.22.05.1954r. - czeska piosenkarka. Śpiewa od wczesnego dzieciństwa z towarzyszeniem zespołu złożonego ze swoich krewnych. Światową sławę przyniosły jej albumy „Rom-Pop” i „Queen of Romany”.

BILA VERA – j.p.s.22.05.1954b. – czesko gilabitko. Bagel tykne čhaworestyr khetane peskre semencasa. Pe sweto sława jandža lake albumo „Romano-Pop” i „, Khyniga Romani”.

BILICKI ZBIGNIEW – więzień Majdanka, działacz społeczny, muzyk, animator kultury. W 1955 roku, po przejściu na osiadły tryb życia, utworzył w Olsztynie spółdzielnię „Metalowiec”, w której pracowało kilkunastu Romów m.in., przy cynowaniu kotłów. W 1956 roku założył trzydziestoosobowy romski zespół folklorystyczny „Baro Drom”, przez skład, którego przeszło kilka pokoleń artystów, występujących do dziś na terenie całej Polski. W połowie lat osiemdziesiątych utworzył Stowarzyszenie Kulturalno-Oświatowe Romów w Olsztynie, którego jest prezesem. Wielokrotnie brał udział w akcjach charytatywnych, m.in., na rzecz powodzian, Związku Niewidomych, Polskiego Czerwonego Krzyża. W 2010 roku został odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi za działalność na rzecz społeczności romskiej.

BILICKI ZBIGNIEW – *sys beštlo dre Majdanko, kerel społeczna buća, bašawel, kerel kultura. Dre 1955b., syr przegene ke khera, otipradža ke Olsztyn spółdzielnia „ Sastruno”, kaj kerenyś buty butedyr dešendyr Roma, parniakirenys kotły. Dre 1956b., zathodža triande manuśenca zespoło romano „Baro Drom”, dre sawo sparuwenys pes warykicy pokoleni artyśty, bašawen ke da ćyro pe celo Polska. Dre phaś berśa ochtodeśengre zathodža Stowarzyszenio Kulturakry i Oświatowo Romengro dre Olsztyn, kaj sy prezeso. But moły kerełys akcji pe pomoc manuśenge, kaj zaćhude sys paniesa, dre Związko kaj na Dykhen, Polsko Łoto Truśul. Dre 2010 berś doreśća Sovnakuno Truśul Zastlugenca pał laće buća sawe kerełys romenge.*

BITTOVÁ IVA – ur. 22.07.1958 r., czeska awangardowa skrzypaczka, wokalistka i kompozytorka romskiego pochodzenia. Swoją karierę rozpoczęła w połowie lat siedemdziesiątych, występując w kilku czeskich filmach. We wczesnych latach osiemdziesiątych zaczęła grać na skrzypcach i śpiewać. Unikalny sposób śpiewu oraz technika gry przyniosły jej międzynarodową sławę. Nagrała kilkanaście płyt. Muzyka Bittovej stanowi połączenie rocka oraz muzyki ludowej Europy Wschodniej. W swojej grze na skrzypcach wykorzystuje różne techniki, m.in., uderzanie strun różnymi przedmiotami czy traktowanie skrzypiec jak banjo. Jej głos zmienia się od tradycyjnego śpiewu do krzyku, świergotu i jęków. W swoje występy angażuje całe ciało, wykorzystując zdolności aktorskie.

BITTOVÁ IVA – j.p.s. 22.07.1958 b., czesko awangardowo gajgarka, bagel i komponineł, poddżałys romendyr. Kariera kerełys dre phaś ewtedeśengre berśa, bašawelys dre czeska filmy. Pe jangluj ochtodeśengre berśendyr bašawelys pe gajga i bagelys. Łakro bagipen jandža lake maškirthemytko sława. Nabaśadža

butedyr dešendyr płyty. Łakro bašaiben (muzyka) to khetano rocko i bašaiben Wschodne Europatyr. Dre peskro bašaiben pe gajga wligireł but techniki, del dre struny wawyre sosa, bašawel pe latyr džasyr pe banjo. Łakro bagipen sparuwel pes, del godli i bagel syr ćirykli, bagel džasyr te rowel. Bagel cele pesa, dyćło sy sawo sy la baro talento.

BLADY CZ ROBERT – magister pedagogiki. Członek Komisji Wspólnej Rządu ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych, współprzewodniczący Zespołu do Spraw Romskich Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych, prezes Stowarzyszenia Asystentów Edukacji Romskiej w Polsce oraz asystent edukacji romskiej w Kamiennej Górze. Od 2005 roku realizuje jedyny cykliczny projekt warsztatów dla asystentów edukacji romskiej i nauczycieli wspomagających. Jest również muzykiem.

BLADY CZ ROBERT – *magistro pedagogikatyr. Sy dre Komisja Khetani Rządokry ke Tykne Thema i Nacji, Współprzewodniczonco Zespołokro ke Sprawy Romane dre Komisja Khetani Rządokry i Tykne Thema i Nacji, prezeso Stowarzyszenioskro Asystenty Romane Edukacjatyr dre Polska*

i asystento pał romani edukacja dre Kamienna Góra. Od 2005b., kerel cykliczno projekto pe warsztaty romane asystentenge edukacjaty i nauczycielenge kaj lenca keren.

BOGDANOWICZ JULITA – urzędnik samorządowy, pracuje w Urzędzie Miejskim w Radomiu. Prezes Radomskiego Stowarzyszenia Romów „Romano Waś”, realizuje projekty na rzecz społeczności romskiej.

BOGDANOWICZ JULITA – *kerel buty dre Urzędo Foroskro dre Radom. Prezeso Romane Stowarzyszenioskro „Romano Waś” dre Radom, kerel projekty romenge.*

BOŁDYZER ZENON – muzyk, działacz społeczny. Założyciel i kierownik romskiego zespołu „Kałe Jakha”, działającego od początku lat dziewięćdziesiątych w Nowej Hucie. Jego stowarzyszenie od lat prowadzi świetlicę integracyjną dla dzieci.

BOŁDYZER ZENON – *baśawel i kerel społecznie. Zathodża i ligireł zespolo romano „Kałe Jakha”, sawo skerdża dre jangłuj enjadešengre berša. Leskro stowarzyszenie ligireł świetlica integracyjno chworeng.*

BOWERS JAKE – ur.28.05.1972r. Dziennikarz brytyjski zaangażowany w walkę o emancypację Romów. Założyciel „Gypsy Media Company”, pracował dla radia oraz telewizji BBC, jak też dla „TheGuardian”.

Zaangażowany w powstanie romskiego radia internetowego na terenie Wielkiej Brytanii.

BOWERS JAKE – *j.p.s. 28.05.1972 r. Dziennikarzo brytyjsko but kerelys pał emancypacja romengry. Zathodża „Gypsy Media Company” kerelys buća dre radio i telewizja BBC dre „The Guardian”. But buty kerdża kaj te jawel romano radio internetowo pe celo them Bare Brytaniakro.*

BRYNNER YUL – ur. prawdopodobnie 11.07.1920r., we Władywostoku. W 1941 roku, wyjechał do Stanów Zjednoczonych, gdzie studiował aktorstwo, a następnie przez lata podróżował po kraju z trupą aktorską. W 1946 r. zadebiutował na Broadwayu rolą w musicalu „Pieśń lutni”. W 1951 roku otrzymał rolę króla Syjamu w musicalu „Król i ja”, która okazała się rolą jego życia. Jego kreacja spotkała się z olbrzymim uznaniem krytyki i publiczności. Dużą popularność przyniosły mu role w westernach, takich jak „Siedmiu wspaniałych” i „Świat Dzikiego Zachodu”. Zmarł w Nowym Jorku 10 października 1985 roku. Brynner w ciągu swego życia podawał różne wersje na temat swojego pochodzenia i młodości, zdarzało mu się kilkakrotnie w publicznych wypowiedziach twierdzić, że jest Cyganem. W 1978 roku wziął udział w II Kongresie International Romani Union w Genewie, gdzie obwołano go honorowym prezydentem Kongresu.

BRYNNER YUL – *j.p.s. 11.07.1920 b., dre Władywostok. Dre 1941b. wytradyja ke Stany Zjednoczona, kaj sykłolys aktorstwo, a perde berša delys występy pe them. Dre 1946 zabaśadża pe Broadwayo rola musicalo „Gila Lutniakre”. Dre 1951b. doreśća rola khynigoskry ke musicalo Khynigo*

i me” dawa sys rola dre leskro džipen. Leskry kreacja čhyja mišto odlini perde krytykendir i manušendyr. Bary popularnošć jandle leske roli dre westerny „Efta Najfededyr”, „Sweto Dzikie Zachodoskro”. Meja dre Newo Jorko 10 (deštato) październiko 1985b., (bar eniašeł ochtodeša panće beršeske). Brynner perde celo peskro džipen podełys warykicy wersji karyg poddżał i kaj sys leskro terņipen, but moły rakirełys kaj sy Rom. Dre 1978b.sys pe II (wawyr) Kongreso International Romani Union dre Genewa, čhyja honorowo prezidento pe do Kongreso.

BUFFÓ RIGÓ SÁNDOR – ur. w 1949r., węgierski skrzypek, dyrygent. Od 1997 roku dyrektor artystyczny stuosobowej „Budapest Gypsy Symphony Orchestra”.

BUFFO RIGO SANNDRO – *j.p.s. 1949b., węgiersko gajgaro, dyrygento. 1997 beršestyř ligirełys šelmanušenca "Budapesztańsko Romani Symfoniczno Orkiestra".*

BURANO MICHAJ (WASYŁ MICHAJ) – ur. 29.10.1944 r., w Taszkencie. Muzyk, wokalista, kompozytor, aktor. Jego kariera zaczęła się od występów z zespołem „Czerwono-Czarni”, którego był solistą w latach 1960-1963, a później „Niebiesko-Czarni” (1963-1966). W grudniu 1963 roku został zaproszony do paryskiej Olympii, gdzie występował ze swym zespołem, jako pierwszy artysta zza „żelaznej kurtyny”. Razem z „Niebiesko-Czarnymi” odniósł spory sukces na kilku festiwalach muzycznych we Francji. W październiku 1968 roku Burano wyjechał do USA, gdzie kontynuował karierę pod nowym pseudonimem John Mike Arlow. W 1975 roku przeniósł się do Los Angeles i tam założył własną wytwórnię płytową pod nazwą Arlow Land.

BURANO MICHAJ (WASYŁ MICHAJ) – *j.p.s.29.10.1944b., dre Taszkiento. Bašawel, bageł, kompozytoro, aktořo. Kariera kerdža dre zespolo „Łolo Kale”, sys solista dre berša 1960- 63, dre 1963-1966 bagełys dre „Niebiesko Kale”. Grudniune 1963b., čhyja zamangdło ke parysko Olimpia, kaj nikon na sys „sastrune kurtynatyř”. Khetane, jow i „Niebiesko Kale” odligirdža baro sukceso pe warykicy festiwały muzyczna dre Francja. Dre październiko 1968b., Burano wytradyja ke USA, teł newo ław John Mike Arlow kerełys kariera. Dre 1975b., przeligirdža pes ke Los Angeles i doj zathodža wytwornia płytowo Arlow Land.*

CABAN AGNIESZKA - kulturoznawca, doktorantka Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie. Publicystka, działaczka społeczna, animatorka kultury, wykładowca. Wiceprezes Radomskiego Stowarzyszenia Romów „RomanoWaś”. Jest redaktorem naczelnym „Kwartalnika Romskiego” oraz działu wielokulturowego w czasopiśmie Miesięcznika Wymiany Idei kulturaenter.pl

CABAN AGNIESZKA – *kulturoznawca, doktorantka pe Uniwersyteto Marii Curie Skłodowska dre Lublin. Publikinel, kerel społecznie, animatorka kulturatyr. Wiceprezeso dre Radomsko Stowarzyszenio Romengro „Romano Waś”. Redaktoro naczelno, wydel „ Kwartalniko Romano” kerel buty dre dżalo butekulturendyr dre čhyniben Čhonytko Wyparudy Idea kulturaenter. pl*

CELIBIDACHE SERGIU – ur.28.06.1912r., zm. 14.08.1996 r., dyrygent, kompozytor i pedagog. Od 1945 do 1952 roku pełnił funkcję głównego dyrygenta Orkiestry Filharmonii Berlińskiej. Potem zajął się współpracą z orkiestrami radiowymi ze Sztokholmu,

Stuttgartu i Paryża. Od 1979 roku do śmierci dyrygował Orkiestrą Filharmonii Monachijskiej. Jednocześnie od 1983 roku prowadził wykłady w Instytucie Curtisaw Filadelfii w amerykańskim stanie Pensylwania.

CELIBIDACHE SERGIU – *j.p.s.28.06.1912b., meja 14.08.1996b., dyrygento, kompozytoro i syklakirybnytko (pedagogo). 1945 beršestyr ke 1952 b., sys baro dyrygento ke Bašaibnytko Filharmonia dre Berlin. Potem zalija pes bućasa ke orkiestra dre radio Sztokholmatyr, Stuttgartostyr i Paryžostyr. 1979 beršestyr ke meryben dyryginelys Orkiestrasa Filharmoniakry dre Monachium. Dre jekh cyro ligirełys syklakiryben ke Instytuto Curtisoskro dre Filadelfia dre amerykańsko stano Pensynwalia.*

CIBUŁA JAN – słowacki Rom, zamieszkały w Szwajcarii. W latach 1978-1981 był prezydentem International Romani Union. Jest lekarzem.

CIBUŁA JAN – *słowacko Rom, beśtło sy dre Szwajcarja. Dre berša 1978-1981 sys prezident International Romani Union. Sy doktoro.*

CIECHOWICZ ROMUALD – jedyny w Polsce Rom - ksiądz katolicki. Pochodzi z Augustowa, święcenia kapłańskie uzyskał w 1993r. Pracuje w diecezji ełckiej.

CIECHOWICZ ROMUALD – *Jekh dre polska Rom - rašaj katolicko. Poddżał Augustowatyr, świeńcenio pe rašastyr dorešća dre 1993b. Sy dre diecezja elcko.*

CHOJNACKI ROMAN – prezes Związku Romów Polskich z siedzibą w Szczecinku, który m.in., obsługuje program stypendialny Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji dla studentów pochodzenia romskiego. Członek Komisji Wspólnej Rządu ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych, współprzewodniczący Zespołu do Spraw Romskich Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Redaktor naczelny dwumiesięcznika „Romano Atmo”. Członek International Romani Union i European Roma and Travelers Forum. Szef IRMA (International Romani Monitoring Agency), powołanej przy International Romani Union instytucji, której celem jest wykrywanie, przeciwdziałanie i zwalczanie przestępczości zorganizowanej we współpracy z instytucjami państwowymi, wszelkich form nienawiści, dyskryminacji i terroryzmu.

CHOJNACKI ROMAN – prezeso Sphandyphen Polske Romengrodre Szczecinko. Kerel programo stypendialno dre Ministerstwo Administracjakro i Cyfryzacjakro romane studentenge. Członko dre Komisja Khetani Rządorskry ke Tykne Thema i Nacji, współprzewodniczonco Zespołoskro ke Sprawy Romane dre Komisja Khetani Rzondorskry i Tykne Thema i Nacji. Redaktoro naczelno dujechonytke „Romano Atmo”. Członko International Romani Union i European Roma and Travelers Forum. Szefo IRMA (International

Romani Monitoring Agency), instytucja skerdy perde International Romani Union, celo łakro to wyčhakiryben sare formy dyskryminacyjna i terroryzmo. Buća dała sy khetane instytucjena dre do them.

COURTHIADE MARCEL – wybitny romski językoznawca, twórca standaryzowanej pisowni języka romani (tzw. pisownia warszawska), przyjętej jako obowiązująca przez uczestników IV Kongresu International Romani Union, który odbył się w Jadwisinie pod Warszawą w 1990 r. Pochodzi z greckiego klanu Romów Baćori. Urodzony we Francji, przez ponad dwadzieścia lat żył w Jugosławii i Albanii. Ukończył studia na Sorbonie i doktoryzował się z lingwistyki. Od 1998 roku wykłada romski język i kulturę na paryskim uniwersytecie National Institute of Oriental Languages and Cultures (INALCO). Jest autorem pierwszego podręcznika do języka romani, wydanego w Sarajewie w 1990 r., gdzie był wtedy wykładowcą stosunków międzyetnicznych. Jest członkiem Komisji Językowej International Romani Union, autorem wielu rozpraw na temat języka romani, etnogenezy Romów, tłumaczem literatury romskiej i na język romani.

COURTHIADE MARCEL – najfededyr romano čhybitko syklakirdo, kerdža standaryzowano čhyniben romane čhybiakry (phenen čhyńiben bareforytko) przylini perde manuśendyr sawe sys pe IV (štarto) Kongreso International Romani Union, dre foro Jadwisin tel Warszawa (Barofo) dre 1990b. Wygarudža pes dre romano klano Baćori. Jawja pe sweto dre Francja, perde biś berś džido sys dre Jugosławia i Albania. Skerdža studii pe Sorbona i kerdža doktorato lingwistykatyr. 1998 berśesty syklakireł romani čhyb i kultura pe parysko uniwersyteto National Institute of Oriental Languages and Cultures (INALCO).

CZERENKOW LEW (LEON MUZOVSKI) – Rom Polski pochodzący z Litwy. Zajmuje się studiami nad tradycyjną kulturą i językiem Romów, przede wszystkim Rosji i państw postsowieckich. Wykładowca języka romani, członek rzeczywisty Rosyjskiego Stowarzyszenia Geograficznego. Pracuje w Rosyjskim Badawczym Instytucie Dziedzictwa Kulturalnego i Przyrodniczego im. D. S. Lichaczowa.

CZERENKOW LEW (LEON MUZOVSKI) – *Polsko Rom poddział Litwatyr. Zateł pes studienca pał tradycyjno kultura i romani čhyb ke Rosja i thema postsowiecka. Syklakireł romani čhyb, członko čaćuno dre Cheladytko Stowarzyszenio Geograficzno. Kerel buty dre Cheladytko Badawczo Instytuto pał Dziedzictwo Kultulturakro i Przyrodakro tel law D. S. Lichaczowa.*

CZIFFRA GYÖRGY – 5.11.1921r. – 17.01.1994r., urodzony w rodzinie węgierskich Romów. Pianista interpretujący klasycznych kompozytorów, takich jak Liszt i Chopin, uważany był za mistrza improwizacji. Po II wojnie światowej był więźniem politycznym. Podczas tortur uszkodzono mu ręce. Po wyjściu na wolność wyemigrował do Francji, gdzie powrócił do zdrowia i mógł kontynuować granie.

CZIFFRA GYÖRGY – 5.11.1921b. – 17.01.1994b., *jawja pe sweto dre semenca romani wengrendyr. Bašawel pe pianino, klasyka dasawe kompozytorengry syr Lisztoi Chopino, ginen les pał mistrzostyr lačhe bašaibnatyr. Pošli wawyr maryben swetytko beštlo sys dre štaryben pał polityka. Syr les torturyneņys pomardle leskre wašta. Syr wygeja štarybnatyr wytradyja ke Francja, doj ryšija leskro sastypen i duredyr bašawelys.*

CZUREJA MIKLOSZ DEKI – ur.16.10.1958r., skrzypek. Karierę rozpoczął w zespole „Roma”, z którym koncertował w wielu miejscach na całym świecie. W latach osiemdziesiątych rozpoczął karierę solową, która trwa do dziś. Współpracował m.in. z Sandorem Lakatosem, warszawskim Teatrem Studio Buffo i Michałem Urbaniakiem. Z tym ostatnim artystą stoczył nawet muzyczny pojedynek na skrzypcową improwizację, który relacjonowała Telewizja Polonia. Nagrał 12 płyt (zarówno z własnym zespołem muzyczno-tanecznym „Tatra Roma”, jak i z wieloma innymi muzykami romskimi działającymi na całym świecie). Zajmuje się również aranżacją utworów muzycznych oraz komponowaniem pieśni i utworów instrumentalnych. Prowadzi w Poznaniu Fundację Bachtale Roma. Wydał autobiografię „Potępienie Miklosza” (Poznań 2009).

CZUREJA MIKLOSZ DEKI – *j.p.s 16.10.1958b., gajgaro. Kariera kereļys dre zespolo „Roma”, koncertyneļys lenca dre but štety pe celo sweto. Dre ochtodešengre berša kereļys solowo kariera, sawy sy ke dadywes. Bašawelys butenca, maškir lendyr Sandorosa Lakatos, bareforytke Teatrosa Studio Buffo i Michałosa Urbaniakosa. Da artystasa kerdža bašaibnytke maryben pe gajgi, relacja sykadža Telewizja Polonia. Nabašadža 12 (dešduj) płyty (peskre bašaibnytke- khelibnytke zespolosa „Tatra Roma” i wawyre romane myzykenca save bašawen pe celo sweto). Kerel aranżacji ke bašaibena, komponinel gila i bašaibena pe bašadža. Ligireł dre Poznań Fundacja „Bachtale Roma”. Wydyja cejga pał peskro džipen „Potepienie Miklosza” (Poznań 2009)*

DELIMATA BOGUMIŁA – urodziła się we Wrocławiu w cygańskiej rodzinie o tradycjach muzycznych. W 2000 roku zaczęła tańczyć flamenco w zespole Małgorzaty Drzał „A Sangre Fria”. W 2003 roku założyła zespół „Łacho Drom”, z którym koncertowała w całej Polsce, m.in. w Łowiczu w ramach festiwalu „Cyganie wracają do Łowicza”(2003), na Festiwalu Kultury Romskiej w Krakowie (2004), Festiwalu Etniczne Klimaty w Warszawie (2004), Dniach Romskich w Klubie „Pod Jaszczurami” (2004), Fiestach Cygańskich w Klubie „Caryca” w Krakowie, XVIII Międzynarodowych Spotkaniach Zespołów Cygańskich–„Romane Dyvesa” w Gorzowie Wielkopolskim (2006), Lubelskich Spotkaniach z Kulturą Romów „Taboriada” w Lublinie (2006). W 2010 roku zorganizowała pierwszą samodzielną trasę koncertową. Bogumiła Delimata jest także malarką, członkinią (wraz z Małgorzatą Mirgą-Tas i Krzysztofem Gilem) grupy artystycznej „Romani Art”. Realizuje projekty integracji społeczności romskiej z polską poprzez taniec. Ma na swoim koncie role w sztukach teatralnych: „Katarzy” w reżyserii Adama Kwaśnego, „Giloni” oraz „Konstrukcje kojarzące się z wolnością i swobodą” w reżyserii Pawła Buszewicza.

DELIMATA BOGUMIŁA – *j.p.s. dre Wrocław ke romani semenca baśaibnytko tradycjenca. Dre 2000b., zacznidža te kheel flamenco*

zespolosa Małgorzata kro Drzał „A Sangre Fria”. Dre 2003b. zathodža zespolo „ Łacho Drom” sawunesa koncertynelys pe celo Polska, dre Łowicz pe festiwalo „Roma ryśon ke Łowicz”(2003), pe Festiwalo Romani Kultura ke Kraków (2004), Festiwalo Etniczna Klimaty dre Baroforo (2004), Dyvesa Romane dre Klubo „ Teł Jaszczury”(2004), Fiesty Romane dre Klubo „ Caryca” Kraków, XVIII (deśuochtata) Maškirthemytka Spotkani Romane Zespolengry- „Romane Dyvesa” dre Gorzów Wielkopolsko (2006) Lubelska Spotkani Romane Kulturasa „Taboriada” dre Lublin (2006). Dre 2010 berś janglatuno moło korkory kerdža trasa koncertowo. Bogumiła Delimata malinel, sy dre grupa artystyczno (khetane Małorzata Mirga-Tas i Krzysztof Gil) „Romani Art”. Kerel projekty pał integracja romani i polsko perde kheliben. Sy la but roli dre sztuki teatralna: „Katarzy”, dre reżyseria Adamoskro Kwaśno, „Giloni” oraz (Konstrukcji pał wolność i swoboda) dre reżyseria Pawłoskry Bauszewiczoskry.

DELIMATA MARIA – urodzona we Wrocławiu wokalistka i działaczka społeczna. Śpiewała w legnickim zespole „Zielony Groszek”, występowała w spektaklu teatralnym „Konstrukcje kojarzące się z wolnością i swobodą” w reżyserii Pawła Buszewicza w Krakowie. Od 2004 r. jest asystentem edukacji romskiej w Legnicy. Od 2010 r. prowadzi taneczny zespół dziecięcy „Cierhenia”. W 2008 r. zorganizowała drużynę piłki nożnej „Kałe Gada”, w której grają młodzi Romowie z Legnicy.

DELIMATA MARIA – *jawja pe sweto dre Wrocław wokalistka i działaczka społeczno. Bagelys ke legnicko zespolo „Zeleno hyryłoro”, baśawelys spektaklo dre teatro „Konstrukcji pał wolność i swoboda” dre reżyseria Pawłoskry Bauszewiczoskry. 2004 berśesty sy asystento ke edukacja romani dre Legnica. 2010b., ligireł khelibnytko zespolo ćhaworeng „Cierhenia”. Dre 2008 b., skendyja manušen, ke piłka heriatyr „Kałe Gada”, baśawen terne Roma Legnicatyr.*

DĘBICKI EDWARD – ur.4.03.1935r. Akordeonista, kompozytor, autor widowisk muzycznych, współtwórca scenariuszy filmowych i muzyki filmowej oraz autor ponad dwustu pieśni. W 1955 roku założył cygański zespół artystyczny „Kham”, którego nazwę po roku zmieniono na „Terno”. Z zespołem tym koncertuje do dziś na całym świecie. Od 1989 roku z jego inicjatywy organizowane są w Gorzowie Wielkopolskim Międzynarodowe Spotkania Zespołów Cygańskich „Romane Dyvesa”. W 1995 roku powołał Stowarzyszenia Twórców i Przyjaciół Kultury Cygańskiej im. Bronisławy Wajs-Papusza. Autor tomiku wierszy „Teł nango boliben - Pod gołym niebem” oraz dwóch tomów wspomnień „Ptak umarłych”. Jest laureatem wielu nagród i wyróżnień: 1986 – Srebrny Krzyż Zasługi, 2003 – odznaka Zasłużony dla Kultury Polskiej, 2005 - Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, 2005 – Srebrny Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”, 2012 – Złoty Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”. W 2001 roku został wybrany Lubuszaninem XX wieku, w 2007 roku otrzymał Honorowe Obywatelstwo Miasta Gorzowa Wielkopolskiego.

DĘBICKI EDWARD – j.p.s. 4.03.1935b. Baśawel pe baśady. Kompozytoro, kerel widowiski baśaibnytko, čhynel scenariuszy ke filmy i kerel ke jone baśaiben. Načhyndža dujšel gila. Dre 1995b., zathodža Romano zespoło

„Kham”, pošli berś čyro sparudža law pe „Terno.” Dale zespolosa ke da dywes baśawel pe celo sweto. 1989 berśestykerel dre Gorzów Wielkopolsko Maškirthemytka Baśaibena Romane „Romane Dyvesa”. Dre 1995b. kerdža Stowarzyszenio Twórcengro i Mała Romane Kulturakre teł law Bronisława Wajs-Papusza. Načhyndža „Teł nango- boliben”. Duj tomy peskre džipnatyr, „Čirykło mulengro”. Dorešća but nagrody i wyróżnieni:dre 1986b. Rupuno Trušul pał Zasługi,2003- odznaka Zasłużono Polske Kulturake, 2005 b.,- Trušul Kawalersko Ordero Odrodzenia Polski, 2005 - Rupuno Medalo „Zasłużono Kulturake Gloria Artis”, 2012- Sownakuno Medalo Zasłużono Kulturake Gloria Artis”. Dre 2001b. čhyja wykendyno Lubuszanino XX (bištate) wiekoskro, dre 2007b. dorešća Honorowo Manus Foroskro Gorzów Wielkopolski.

DJURIĆ RAJKO – ur.3.10.1947 w Serbii, ukończył filozofię na Uniwersytecie Belgradzkim. Poeta, pisarz, publicysta, działacz społeczny. Opublikował ponad 40 prac na temat historii, języka, kultury i literatury Romów, wydanych i przetłumaczonych w wielu krajach (m.in. Niemcy, Francja, Anglia, Włochy, Węgry, Rumunia, Macedonia i Słowacja). W latach 1990-2000 był prezydentem International Romani Union.

DJURIĆ RAJKO – j.p.s 3.10.1947 dre Serbia, syklołys pe Uniwersyteto dre Belgrad kerdža filozofia. Poeta, pisarzo, działaczo społeczno. Wydyja butedyr stardešendyr buća pe romane tematy, pał čhyb, kultura i cejgi romane, wydyne i przethode dre but thema (Sasy, Francja, Anglia, Italia, Madziary, Rumunia, Macedonia, Słowacja). Dre berśa 1990-2000 sys prezydentem International Romani Union.

DOLIŃSKI ROBERT – prezes oddziału Stowarzyszenia Związek Romów Polskich w Gorzowie, kierownik artystyczny ogólnopolskiego Festiwalu Romsko-Polskiego. Jest również kierownikiem zespołu dziecięcego „Romani Ciercheń” oraz instruktorem tańca.

DOLIŃSKI ROBERT – *prezeso tykne Stowarzyszenioskro Sphandypen Polske Romengro dre Gorzów ligireł pe celo them Festiwalo Romano-Polsko. Kerdża zespoło chworenca „Romani Ciercheń”, syklakireł romano kheliben.*

DON WASYL (zob. Wasyl Szmidt)

DON WASYL (*dykh Wasyl Szmīt*)

DUDAS DAVID – ur. 22.03.1981r. w Czechach. Ukończył studia teologiczne, jest księdzem kościoła prawosławnego.

DUDAS DAWID – *j.p.s. 22.03.1981b., dre Czechy. Skerdża studii teologiczna, sy raśaj dre khangery prawosławno.*

DYMITER STEFAN (KORORO) – legendarny krakowski skrzypek. Niewidomy, beznogi, grał najczęściej na Starym Rynku w Krakowie, zwykle otoczony przez dużą grupę słuchaczy. Wydał kilka płyt, zmarł w 2002 roku.

DYMITER STEFAN (KORORO) – *purano lacho krakowsko gajgaro. Na dykhelys pe jakha, perde cheriatyr, najbutedyr baśawelys pe Phuro Rynko dre Kraków. Leskro baśaiben styrdelys bute manußen. Wydyja warykicy płyty, meja dre 2002b.*

DYTŁÓW PATRYK – muzyk, działacz społeczny. Założyciel i lider zespołu „Nazir”. Zagrał rolę Tobara w filmie „Papusza” w reż. Joanny Kos-Krauze i Krzysztofa Krauze. Mieszka i pracuje w Elku.

DYTŁÓW PATRYK – *baśaibnytko (muzyko), kerel społecznie. Zathodża i ligireł zespoło „Nazir”. Zabaśadża rola Tobaroskry dre filmo „Papusza” reżyseria Joanna Kos- Krauze – Krzysztofo Krauze. Beśtło sy i kerel buty dre Elko.*

EVANS GEORGE BRAMWELL – 1884 - ?. Popularny dziennikarz BBC, lepiej znany jako „Romany”. Jego audycje na temat przyrody i życia na wsi były pierwszymi poruszającymi te kwestie. Zajmował się również programami dla dzieci, w których odtwarzał dźwięki natury w studio oraz opisywał życie w taborze cygańskim.

EVANS GEORGE BRAMWELL – 1884- ?. *Łacho dziennikarzo BBC, fededyr dżinenys les pał „Romany” Leskre audycji pe temato przyroda i dżipen pe gaw sys janglatuno kaj zalija pes da kwestiasa. Zalełys pes programenca chworenge, sykawelys, syr baśawel natura, saro kerelys dre studio, chwynelys syr wydychoł dżipen dre romano taboro.*

FEDOROWICZ ADAM – muzyk, kompozytor, autor tekstów, założyciel zespołu „Hitano”, działającego od 1997 roku w Olsztynie. Laureat Międzynarodowego Festiwalu Rodzin Muzykujących, pomysłodawca i uczestnik „Biesiady Cygańskiej” – cyklicznej imprezy odbywającej się w ramach Olsztyńskiego Lata Artystycznego. Prowadzony przez niego zespół „Hitano” grał m.in., w jednym z odcinków popularnego serialu telewizyjnego „M jak Miłość”.

FEDOROWICZ ADAM – *baśawel, kompozytor, chynel gila, zathodža zespołu „Hitano”, baśawen 1997b., dre Olsztyn. Laureato Maškirthemytke Festiwalostyr Baśaibnytk Semency, zathodža i baśawel dre „Biesiady Romane”- so beršitka imprezy kerde dre Olsztyn Nijał Artstyczno. Peskre zespolosa „Hitano” baśawelys dre jekh odcinko serialoskro „ K syr Kamlipen”.*

FEJCO EUGEN – ur. w 1961r., słowacki Rom, ksiądz katolicki, doktor teologii. Pracuje w Kecerovcach.

FEJCO EUGEN – *j.p.s. dre 1961b., slowacko Rom, rašaj katolicko, doktoro teologiakro. Kerel buty dre Kecerovcy.*

GALJUS ORHAN – urodzony w Kosowie, działacz społeczny, dziennikarz, tłumacz. Jeden z twórców romskiego teatru w Prizren. Podczas studiów w Belgradzie był jednym z twórców romskiego programu w radio Studio B. Mieszka w Holandii, założył czasopismo „Patrin”. Realizuje też programy telewizyjne poświęcone problematyce romskiej.

GALJUS ORHAN – *j.p.s dre Kosowo, działacz społeczno, dziennikarzo, tłumacz. Sys maškir datendyr kaj kerde teatro dre Prizren. Syr syklołys pe studii dre Belgrad kerdža programo ke radio Studio B. Beštło sy dre Holand, zathodža czasopismo „Patrin”. Kerel programy pał romendyr dre televizija.*

GATLIF TONY – ur.10.09.1948r., w Algierii. Jako nastolatek na początku lat sześćdziesiątych wyemigrował do Francji. Ukończył szkołę aktorską i początkowo występował na scenie. Dzięki filmowi „Les Princes” nakręconemu w 1983 r. został zauważony i doceniony przez krytykę jako reżyser. Głównymi bohaterami filmów Gatlifa są Romowie, ich wędrówka, kultura i muzyka. Jest autorem takich filmów jak m.in. „Gadjo Dilo”, „Latcho Drom”, „Vengo”, „Transylwania”.

GATLIF TONY - *j.p.s.10.09.1948b., dre Algieria. Syr terno manuš pe jangłuj dre šowdeša berš wytradyja ke Francja. Kerdža doj szkoła pe aktorostyr i baśawelys pe scena. Dre 1983 berš nabašadža filmo “Les Princes” (Khynigi) dyktle les krytyki kaj sy lačo reżysero. Dre filmy Gatlifoskre baśawen Roma, sykado sy lengro tradypen, kultura i baśaiben. Nabašadža dasawe filmy syr. „Gadzio Dyło”, „Lačo Drom”, „Vengo”, „Transylwania”.*

GHEORGHE NICOLAE – ur.12.11.1946 r., w Rumunii. Ukończył szkołę wojskową oraz studia socjologiczne i filozoficzne, po czym rozpoczął pracę w Instytucie Socjologii w Bukareszcie, gdzie zaczął interesować się sprawami dotyczącymi Romów. Był członkiem Narodowej Komisji ds. Demografii, która przyczyniła się do elaboratu Rumuńskiej Partii

Komunistycznej, mówiącego o integracji mniejszości etnicznych (Romów). W 1978 roku napisał list do Radia Wolna Europa, opisujący trudną sytuację Romów w Rumunii. W 1984 roku był współorganizatorem koncertu romskich artystów, w którym uczestniczyło ponad 30 000 osób. Po 1989 roku został ekspertem ds. mniejszości i był współzałożycielem Demokratycznego Związku Romów w Rumunii. Jego celem było skupianie Romów w organizacje cywilne i bronienie praw najsłabszych grup oraz reprezentowanie ich interesów. W latach 2004-08 był pracownikiem Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka – w tzw., Punkcie Kontaktowym ds. Romów i Sinti (OSCE/ODHiR/CPRiS), monitorującym sytuację Romów w Europie, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji na Bałkanach, w tym problematyki uchodźców z Kosowa i azylantów z terenu byłej Jugosławii.

GHEORGHE NICOLAE – *j.p.s.12.11.1946b., dre Rumunia. Kerdža szkoła wojskowo, studii pe socjologia i filozofia, kerełys buty dre Bukareszto pe Instytuto Socjologiatyr, doj lija pes pał buća sawe sy pał Romen. Sys dre Themytko Komisja ke Demografia, sawy przyczynǳa pes ke elaborato Rumuńske Partiatyr Komunistengry, rakirełys pał integracja etniczno romengry. Dre 1978b., načhyndža lil ke Wolno Europa, opčhyndža chyrja dźipen romengro dre Rumunia. Dre 1984b., khetane wawyrenca kerdža koncerto romane artystenca, dre sawo baśawenys 30 000 (tryjandadeśa bara) manuśa. Pošli 1989 berś čhyja eksperto ke sprawy romane i zathodža Demokratyczno Romano Sphandyphen dre Rumunia. Leskro celo to kaj Roma te skenden pes dre organizaciji te den but pał čororendyr i te sykawen lengre problemy. Dre berśa 2004-08 kerełys buty ke Organizaciji Łačhe i Khetane Buća dre Europa Biuro Instytucjasa Demokracja i Prawy Manuśengre – dre śteto kaj sy kontakto ke sprawy Romengro i Sinti (OSCE/ODHiR/CPRiS), dykhenys pe sytuacja romani*

dre Europa, a najbutedyr pe Balkany i pe romendyr sawe unaśtle Kosowatyr i Jugosławiatyr.

GIERLIŃSKI KAROL (PARNO) – ur.12.03.1938r., w Poznaniu. Rzeźbiarz, poeta i prozaik. Twórca pierwszego w Polsce elementarza dla dzieci romskich „Miri szkoła - Romano elementaro”. Ukończył technikum chemiczne w Poznaniu, w latach 1957-1963 studiował w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych. Od 1963 roku uprawia zawodowo rzeźbę, jego prace wystawiane były wielokrotnie w kraju i za granicą, znajdują się w licznych muzeach i zbiorach prywatnych. W 1968 roku zadebiutował jako poeta wierszem „Deszcz”. Jego utwory publikowane były w prasie literackiej i almanachach. W roku 2001 ukazał się zbiór jego poezji „Xaratuno thuv/ Odległy dym”, który został przetłumaczony na język niemiecki. W roku 2007 został wydany zbiór opowiadań „Meteory/Siłałecierhenia”, zaś w roku 2012 wybór dawnych i nowych wierszy, zatytułowany „Róża pustyni”. Zagrał rolę Śero Roma w filmie „Papusza” w reż. Joanny Kos-Krauze i Krzysztofa Krauze. Uważany jest za znawcę języka, kultury oraz obyczajowości romskiej; z tej racji był konsultantem kilku prac magisterskich i doktorskich z dziedziny cyganologii. W roku 2001 został wyróżniony odznaką Zasłużony Działacz Kultury; w 2011 roku odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi.

GIERLIŃSKI KAROL (PARNO) – j.p.s.12.03.1938 dre Poznań. Rzeźbiarzo, poeta i prozaiko. Kerđza elementaro romane ĉhaworenge „Miri Szkoła- Romano elementaro”. Syklotys ke teknikum chemično dre Poznań, dre berša 1957-1963 studinety dre Themytko Bary Szkoła Plastyczne Sztukengry. 1963 beršesty kerel dre rzeźba, leskre buća sy but moły wythode dre leskro them i dre wawyr thema, leskre buća sy dre muzey i ke manuša dre lengre khera. Dre 1968b., načhyndža wierszo „ Bryšint”. Leskro ĉhyniben sykawel pes dre ĉhynibena literacka i almanachy. Dre 2001 sykadža pes skendyni leskry poezja „Xaratuno thuv”, sawo ĉhyja przethodo pe sasytko ĉhyb. Dre 2007 wydya ophenibena „Meteory/ Silale cierhenia”, a dre 2012 purane i nowe wierszy, wydne tel law „ Roza pustyniakry”. Zabašadža Šere Romes dre filmo „Papusza” reżyseria Joanna Kos-Krauze i Krzysztofo Krauze. Rakiren kaj mišto džinel pes pe romane ĉhiniben, kultura i romanipen; daleske sys konsultanto dre but sykklakirde buća, magistro i doktoro romanipnatyr. Dre 2001b., dorešća odznaka Zaslužono Działaczo Kulturake; Dre 1011b., dorešća Sownakuno Truśul pał Zasługi.

GIL KRYSZYNA – prezes Stowarzyszenia Kobiet Romskich w Polsce. Pracuje na rzecz dzieci w prowadzonej od lat przez stowarzyszenie świetlicy. Jedyna ocalona z zagłady cygańskich mieszkańców Szczurowej podczas II wojny światowej.

GIL KRYSZYNA – prezeso Stowarzyszenioskro Romane Romnia dre Polska. Kerel buty ĉhaworenge dre romani świetlica, sawy ligireł but berś. Joj jek ĉhyja džidy. Ugeja syr zamarenys romen ke Szczurowa dre II (wawyr) maryben pe sveto.

GIL KRZYSZTOF – student V roku wydziału grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, planowany dyplom (maj 2013) „Próba interpretacji folkloru romskiego inspirowana formą komiksu”. Jako nastolatek dostrzeżony przez Fundację S. R. Guggenheima, stypendysta fundacji „Porozumienie bez barier”. Członek (wraz z Małgorzatą Mirgą-Tas i Bogumiłą Delimata) grupy artystycznej „Romani Art”.

GIL KRZYSZTOF – studento pe pańćto berś grafika Akademia Śukar Sztukengry dre Kraków, dyplomo sy tekerel (majune 2013) „Kameł te kerel romano folkloro perde komikso”. Syr sys terno dodykća les Fudacja S. R. Guggenheima, dorešća stypendium fundacjaty „Chaluwas men, nani bariery”. Isy (khetane Małgorzatas Mirga – Tas i Bogumilasa Delimata) dre artystyczno grupa „Romani Art”.

DE GILA VANIA (zob. Jan Kochanowski)

DE GILA VANIA (dykh Jan Kochanowski)

GŁOWACKA ADELA – działacz społeczny, tłumacz. Członek honorowy radomskiego Stowarzyszenia „Romano Waś”. W 2011 roku znalazła się w Złotej Dziesiątce plebiscytu Kobieta Sukcesu Mazowsza, organizowanego przez Mazowiecki Urząd Marszałkowski. Inicjatorka budowy w Radomiu Europejskiego Centrum Kultury i Edukacji Romów „Romano Kher”. Opiekunka cmentarza żydowskiego w Radomiu.

GŁOWACKA ADELA – kerel buty społeczno, przethowel pe romani čhyb. Sy honorowo czlonko dre Stowarzyszenie „Romano Waś” dre Radom. Dre 2011b., zagindle ła ke plebiscyto i wgeja ke Deś Sownikune Dźuwła i lengro Sukceso pe Mazowszo, kerdo perde Mazowiecko Urzendo Marszałkowsko. Łakre šererestyr wygeja kaj Roma te keren dre Radom Europejsko Centrum Kulturakro i Edukacjatyromenge „Romano Kher”. Rakhel cmentaro čhyndytko dre Radom.

GRAFO GŁOWACKI EDWARD – ur. 1959r., autor romansu opartego na realiach cygańskiego życia „Cygańska miłość” (Łódź 1995). Książka ta jest pierwszą prozatorską pozycją, która wyszła spod pióra polskiego Roma.

GRAFO GŁOWACKI EDWARD - j.p.s. 1959b.,
načhyndža romanso, sykadža Romano džipen „Romano kamlipen” (Łódź 1995).
Cejga daja sy jangłatuni načhyndli prozasa, perde polske romestyr.

GÓRNIAK EDYTA - ur.13.11.1972r., w Ziębicach. Polska wokalistka popowa o romskich korzeniach. Debiutowała w programie telewizyjnym Zbigniewa Górniego „Śpiewać każdy może” w 1989 roku piosenką „Stop” z repertuaru Sam Brown, a kilka miesięcy później wzięła udział w koncercie Debiuty na Festiwalu Polskiej Piosenki w Opolu, gdzie otrzymała wyróżnienie za piosenkę „Zły chłopak” z repertuaru Lory Szafran. W 1994 roku była pierwszym artystą z Polski startującym w Konkursie Piosenki Eurowizji. Zaśpiewała tam piosenkę „To nie ja” („Once in a Lifetime”) i zajęła drugie miejsce, przegrywając tylko z gospodarzami festiwalu.

GÓRNIAK EDYTA – j.p.s.13.11.1972b., dre Ziębicy. Polsko wokalistka popowo, poddżał romendyr. Jangłatuno moło zabagdža dre telewizja ke programo Zbigniewoskro Górno „Te bagel každo moginel” dre 1989 berś. gili „ Terdziol” Samoskry Brown, a pošli warykicy čhona bagelys dre koncerto Debiuty pe festiwalo dre Opole, kaj dorešća wyróżnienie pał gili „Hyrja rakło” Lorakry Szafran. Dre 1994 b., sys jek polske artystendyr sawy zabagdža dre Konkurso Gila Eurowizjakre. Zabagdža gili „Dawa na me”(Once in a Lifetime) zalija wawyr šteto, przekheldža chulasa festiwalostyr.

HANCKOCK IAN – ur.29.08.1942 r., w Anglii. Dyrektor programu studiów romskich i Romskiego Centrum Archiwów i Dokumentacji na Uniwersytecie Teksańskim w Austin, gdzie pracuje od 1972 roku. Członek

Rady Pamięci Ofiar Holocaustu za kadencji prezydenta USA Billa Clintona. Opublikował ponad 300 książek i artykułów dotyczących Romów i ich języka.

HANCKOCK IAN – *j.p.s.29.08.1942b., dre Anglia. Dyrektoro programoskro romane studiendyr i Romano Centrum Archiwengro i Lilengro pe Uniwersyteto Teksańsko dre Austin, kaj kerel buty 1972 berśesty. Pał prezidentostyr USA Billostyr Clintonostyr sys dre Rada Pamięci Ofiarengre Holocaustoskro. Wydyja butedyr 300 (tryneśelendyr) cegi i čhynibena pał Romendyr i lengry čhyb.*

DE DIOS RAMIREZ HEREDIA JUAN - hiszpański polityk pochodzenia romskiego. Członek Hiszpańskiej Socjalistycznej Partii Robotników. Pierwszy Rom zasiadający w Parlamencie Europejskim. Z wykształcenia jest prawnikiem absolwentem informacji naukowej na Autonomous University w Barcelonie. Uczestniczy w obronie praw Romów w Hiszpanii. W uznaniu otrzymał tytuł doktora honoris causa na Uniwersytecie w Cadiz. Był pierwszym Romem na świecie, który otrzymał tego typu odznaczenie.

DE DIOS RAMIREZ HEREDIA JUAN - *hiszpańsko Rom, polityko. Sys dre Hiszpańsko Socjalistyczno Partia Bućakrengre. Jangłatuno Rom sawo zabeśća dre Parlamento Europakro. Syklakirde prawniko i absolwento syklakirde informacjaty pe Autonomus University dre Barcelona. Bronineł Romen dre Hiszpania. Pał dawa so kerel doreśća law doktoro honoris causa pe Uniwerrsyteto dre Cadiz. Jow sy, jekh Rom sawo doreśća dasawo odznaczenio.*

HORVATH PETER – ur. w 1975 r., słowacki Rom, odbywał nowicjat i studiował teologię w Tuchowie k. Tarnowa w klasztorze ojców redemptorystów. Od 2003 roku pełni posługę kapłańską na Słowacji. Jest pierwszym Romem - księdzem grekokatolickim.

HORVATH PETER – *j.p.s. dre 1975 b., słowacko Rom, kerelys nowicjato i syklołys teologia dre Tuchów paś Tarnów ke klasztoro kaj sy dada redemptorysty. 2003 berśesty, sy raśaj pe Słowacja. Jow sy jekh Rom - raśaj, grekokatoliko.*

IBRYAMA (zob. Ivo Papazov)

IBRYAMA (*dykh Ivo Papazov*)

JÁRÓKA LÍVIA – węgierski polityk pochodzenia romskiego. Członkini Parlamentu Europejskiego, do którego kandydowała z listy Fideszu w 2004 roku. Była drugą osobą pochodzenia romskiego (pierwszą kobietą), wybraną do Parlamentu Europejskiego. Po ukończeniu socjologii na Central European University w Budapeszcie, studiowała antropologię w Anglii, gdzie skupiała się na sprawach dotyczących Romów i ich kultury.

JAROKA LIVIA - *romni polityko madźarsko. Sy dre, Parlamento Europakro, wgeja doj lilestyr Fideszu dre 2004 (duj bara štarto) berś.Joj sys wawyr manuś romane nacjaty a (jangłatuni džuwli) Sawy wgeja, ke Parlamento*

Europakro. Syr wysyklja socjologia pe Centralno Europakro Uniwersyteto dre Budapeszto, syklotys antropologia dre Anglia, doj keretys buća pał (ćaćipen) romanipen i kultura romani.

JAŚKOWIAK IZABELA –prezes Romskiego Stowarzyszenia Oświatowego „Harangos”. Pracuje też , jako asystent edukacji romskiej w Krakowie.

JAŚKOWIAK IZABELA –prezeso Romane Stowarzeszeniotyr Oświatowo „Harangos”. Kerelbuty, sy asystento romane edukacjaty dre Kraków.

KAMBERI MABERA –dyrektor departamentu w macedońskim Ministerstwie Pracy i Polityki Społecznej, odpowiedzialna za problematykę romską. Przedstawiciel administracji Byłej Jugosławiańskiej Republiki Macedonii na forum Rady Europy – w 2011 roku przewodnicząca Komitetu Ekspertów Rady Europy ds. Romów i Osób Wędrujących (MGS-ROM), następnie (2012r.) przewodnicząca Komitetu ds. Romów Rady Europy (CAHROM).

KAMBERI MABERA – *dyrektoro departamentoskro dre macedońsko Ministerstwo Buciatyr i Społeczne politykatyr, odphendli pał romane problemy. Prezentynełys administracja Purane Jugosławiakry Republika Macedoniakry pe forum Rada Europakry- dre 2011b.terdy sys pe janguj dre Komisja Ekspertengry dre Rada Europakry ke sprawy Romengre i Manuša Traden(MGS- ROM), dre 2012b. kieryneł dre Komiteto ke Romani Rada Europakry (CAHROM).*

KAWCZYŃSKI RUDKO – ur.26.11.1954 r., w Krakowie, większość życia spędził w Niemczech, często występuje, jako ekspert ds. uchodźców i imigrantów. Inicjator i przewodniczący Roma National Congress. Jest przewodniczącym Europejskiego Forum Romów i Osób Wędrujących (ERTF - European Roma and Travellers Forum) – organu przedstawicielskiego Romów, działającego przy Radzie Europy.

KAWCZYŃSKI RUDKO –*j.p.s.26.11.1954b., dre Kraków, but dżipen beśtło sys dre Sasy, doj sy eksperto ke romane sprawy dolenge kaj sy pe azylo i wytradyne peskre themestyr. Jow sys inicjatoro i terdo sys pe janguj Roma National Congress. Terdo sy pe janguj Europakro Forum Romenge i Manuša Traden (ERTF - European Roma and Travellers Forum) – grupa romani paś Rada Europakry.*

KOCHANOWSKI JAN (VANIA DE GILA) – ur.6.08.1920 r. zm. 18.05.2007 r., działacz społeczny, lingwista i historyk. Pochodził z Łotwy, należał do grupy Polska Roma, przez większość życia mieszkał we Francji. Więzień niemieckich obozów koncentracyjnych, ochotnik Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie. W 1960 r. obronił doktorat w dziedzinie lingwistyki na Sorbonie. Przez wiele lat prowadził w Indiach badania naukowe dotyczące romskiej historii i języka. Członek Francuskiej Rady Narodowej Kultury i Języków Regionalnych, działacz International Romani Union. Opublikował wiele prac naukowych, przede wszystkim językoznawczych. W Polsce została wydana jego książka „Mówimy po romsku” (Szczecinek 2005).

KOCHANOWSKI JAN (VANIA DE GILA) –*j.p.s.6.08.1920b., meja 18.05.2007b., działacz społeczny, dżinełys te rakireł bute chybiencia*

i saro dżinelys pał romani čhyb (lingwinista) i historyko. Poddżałys Łotwaty, sys polske romendyr, perde butedyr peskro dżipen beštło sys dre Francja. Beštło sys dre sasytka obozy koncentracyjna, geja pe ochotnikostyr ke Polsko Zor Zbrojno pe Zachodo. Dre 1960b., kerdża doktorato čhybiendyr (lingwinistykatur) pe Sorbona. Perde but berša ligirełys badani pał romani historia i čhyb. Sys dre Francusko Rada Themytko pał Kultura i Čhybia Regionendyr, but kerelys dre International Romani Union. Wydyja but buća pał sykliben, najbutedyr pał čhybia. Dre Polska čhyja wydyni cejga „Rakiras romanes” (Szczecinko 2005).

KORORO (zob. Stefan Dymiter)

KORORO (*dykh Stefan Dymiter*)

KORSUN BRONISŁAWA (RANDIA) – wokalistka, tancerka. Śpiewała i tańczyła w zespole „Terno” Edwarda Dębickiego. Laureatka Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu w 1963 roku. Uczyła się śpiewu u prof. Marii Fołtyn, piosenki pisali dla niej m.in. Jerzy Ficowski i Katarzyna Gaertner. W latach sześćdziesiątych najsłynniejsza (obok Papuszy) Cyganka w Polsce, do tego stopnia, że fason szerokiej, kolorowej, falbaniastej spódnicy sprzedawano w sklepach pod nazwą „Randia”. Pod koniec lat sześćdziesiątych wyjechała do USA, gdzie mieszka do dziś.

KORSUN BRONISŁAWA (RANDIA) – *gilabitko i khelibnytko. Bagelys i khelełys dre zespoło „Terno” Edwardoskro Dębickuneskro. Wykheldża Festiwalu Polske Gilakro dre Opole 1963 (bar*

eniašel sówdeša tryto) berš. Sykłołys te bagel ke profesor Maria Fołtyn, gila lake čhynenys Jerzy Ficowski i Katarzyna Gaertner. Dre sówdešengre berša, pošli Papuszatyr najfededyr dżindli romni dre Polska, doleske podži falbanenca bikinenys dre bołty tel law „Randiakro”. Pe jagur sówdeša berš wytradyja ke USA, kaj beštli sy ke dadywes.

KORZENIOWSKI JAN – prezes Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Romów RP w Kędzierzynie Koźlu. Od wielu lat wyszukuje miejsca kaźni Romów pomordowanych w czasie II wojny światowej i podejmuje działania na rzecz ich upamiętnienia.

KORZENIOWSKI JAN – *prezeso Towarzystwoskro poleczno – Kulturalno Romengro RP dre Kędżerzyn Koźło. Bute beršendyr wyrakheł štety kaj zamarenys romen dre II (wawyr) maryben swetytko i kerel saro kaj dalestyr tejawel repyrdo.*

KOZŁOWSKI ADAM – romski muzyk, wokalista, autor tekstów i kompozytor. Współpracował z Teatrem Łaźnia Nowa z Krakowa,

Ośrodkiem Sztuk, Kultur, Narodów „Pogranicze” w Sejnach, występował z Robim Lakatoszem i zespołem „Perła i Bracia”. Finalista programu telewizyjnego „Idol”.

KOZŁOWSKI ADAM – *romano muzyko, bagel, čhynel i kerel bašaiben ke gila. Kerelys khetane Teatrosa Łażnia Newy Krakowaty, Ośrodkosa Sztukengry, Kulturengry, Themegry „Pogranicze” dre Sejny, bagelys Robimosa Lakatosz i zespołosa „Perła i Pszała”. Zalija hućo šteto dre „Idol” programo dre telewizja.*

KOZŁOWSKI HENRYK (NUDZIU) – *Šero Rom, tradycyjny zwierzchnik i sędzia obyczajowy Romów z grupy Polska Roma. Mieszka w Nowym Dworze Mazowieckim.*

KOZŁOWSKI HENRYK (NUDZIU) – *Šero Rom, rozlel romane sprawy. Rakhel romanipen. Isy (poddźal) polske Romendyr. Beštlo sy dre Newo Dworo Mazowiecko.*

KRZYŻANOWSKI TADEUSZ (BOSMAN) – prezes bydgoskiego stowarzyszenia „Romano dzipen”. Działacz społeczny, asystent edukacji romskiej w Bydgoszczy. Redaktor naczelny kwartalnika „Romano dzipen”, wychodzącego w Bydgoszczy od 2008 roku. Zagrał rolę Tonia w filmie „Papusza” w reż. Joanny Kos-Krauze i Krzysztofa Krauze.

KRZYŻANOWSKI TADEUSZ (BOSMANO) – *prezeso stowarzyszenioskro „Romano dżipen” dre Bydgoszcz. Działaczo społeczno i asystento pał edukacja romani. Redaktoro naczelno kwartalnikoskro „Romano dżipen”, sawo wydźal dre Bydgoszcz 2008 bersestyr. Zabaśadźa rola Tonioskry dre filmo „Papusza” reżysery Joanna Kos-Krauze i Krzysztofo Krauze.*

KUBIK JOZKA – 9.04.1907r. - 8.02.1978r. Należał do grupy Romów Morawiańskich. Jako dziecko nauczył się grać na skrzypcach i w wieku 15 lat prowadził już zespół folkowy. Był pierwszym muzykiem w Czechach, który pomiędzy skrzypce i wiolonczelę wprowadził cymbalon, co wymagało dużo bardziej rozwiniętego stylu grania. Gdy w 1990 roku czescy astronomowie odkryli między Marsem a Jowiszem asteroidę, nazwali ją jego imieniem.

KUBIK JOZKA – 9.04.1907 b. – 8.02.1978 b. *Wydziałys Morawińske Romendyr. Syr sys čhaworo, džinelys te bašawel pe gajga, a dre 15 (dešupanć) berš zathodža zespolo folkowo. Jow sys jekh dre Czechy sawo wligirdža dre bašaiben maškir gajga a wiolonczela cymbalono i perde dowa sparudža styło bašaibnakro. Syr dre 1990 b., czeska astronomy odčhakirde maškir Marso a Jowiszo asteroida kharde ta leskre lawesa.*

KWIATKOWSKA–TALEWICZ JOANNA –

Absolwentka Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej na uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie, doktor Antropologii Kulturowej, Aktualnie pracuje w Katedrze Kulturoznawstwa Międzynarodowego w Instytucie Studiów Regionalnych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Członkini Gypsy Lore Society Jest autorką wielu artykułów poświęconych tematyce romskiej, jak również książki „Prześladowania i masowa zagłada Romów podczas II wojny światowej w świetle relacji i wspomnień”. Związana z oświęcimskim Stowarzyszeniem Romów w Polsce, jest redaktorem naczelnym wydawanego przez to stowarzyszenie kwartalnika „Dialog – Pheniben”.

KWIATKOWSKA -TALEWICZ JOANNA – *Skończydźia Instuto Etnologiakro i Antropologia Kulturakro pe Uniwersyteto Jagiellońsko dre Kraków, doktoro Antropologia Kulturakry, kana kerel buty ke Katedra Maškirthemytke Kultury dre Instuto Regionalne Studiengro pe Uniwersyteto Jagiellońsko. Sy dre Gypsy Lore Society. Čhynel but pał romane sprawy, načyhndža cejga „, Prześladowana i celo zagłada Romengry dre wawyr swetytko maryben dre wspomnieni i ophenibena”. Sphandli sy oświęcimskie Stowarzyszeniosa Romengro dre Polska, sy redaktoro naczelno kwartalnikoskry „,Dialogo- Pheniben”.*

KWIATKOWSKI KAROL – ur. w 1981 roku w Radomiu.

Absolwent Wyższej Szkoły Handlowej. Założyciel Radomskiego Stowarzyszenia Romów w Radomiu, wiceprezes Centralnej Rady Romów, członek IRU Członek Zespołu do spraw Romów przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Cyfryzacji, Asystent Edukacji Romskiej, trener wielokulturowości. Jeden z najaktywniejszych działaczy młodego pokolenia, który zainicjował wiele działań na rzecz społeczności romskiej na terenie całego kraju. Wydawnictwa dla dzieci, publikacje na temat tradycji i kultury Romów, Wirtualne Muzeum. Bardzo mocno angażuje się w sprawy związane holokaustem. Między innymi dzięki jego staraniom powstał pomnik upamiętniający poległych Romów na

terenie Radomia, wystawa związana z holokaustem oraz album o tej tematyce. Bardzo zaangażowany na uchwałę sejmową, która upamiętnia zagładę Romów (2 sierpnia) objętą patronatem Prezydenta RP.

KWIATKOWSKI KAROL – *asystent romane edukacyjny, biznesmen, kierownik szkoleń, sy dre zarząd Centralno Rada Romengry. Sy dre Zespołu ke Sprawy Romane dre Komisja Khetani Rzondoskry i Tykne Themengry i Nacjengry. Dżido sy i kerel buty dre Radom.*

KWIATKOWSKI ROMAN – współzałożyciel Stowarzyszenia Romów w Polsce z siedzibą w Oświęcimiu oraz inicjator powstania Romskiego Instytutu Historycznego, działającego w strukturach Stowarzyszenia; od 1997 roku prezes Zarządu Głównego Stowarzyszenia Romów w Polsce. Jest również twórcą czasopisma „Dialog–Pheniben” oraz inicjatorem corocznych obchodów rocznicy likwidacji obozu romskiego w Auschwitz-Birkenau.

KWIATKOWSKI ROMAN – *zathodża Stowarzyszenia Romengro dre Polska dre Oświęcim leskre šerestyry wygeja Instuto pał historia*

Romengry, kerel dre struktury Stowarzyszenioskre, 1997 beršestyry prezeso Cele Zarządskro Romengro dre Polska. Jow wydyja čhiniben „Dialogo- Pheniben”, so berš kerel obdžaben pał pamięć syr zligirdło čhyja romano obozo dre Auschwitz-Birkenau.

KWIEK IZOLDA – poetka (wydała siedem tomików wierszy), wokalistka, tancerka, kierowniczką zespołu „Tabor” oraz „Mały Tabor”. Prezes Stowarzyszenia Romów „Ghandi” w Nowej Rudzie Śląskiej.

KWIEK IZOLDA – *poetka (wydyja epta tomiki wierszenca), bažel, kheleł, ligireł zespołu „Taboro” i „Tykno Taboro”. Prezeso Stowarzyszenioskro Romengro „Ghandi” dre Newy Ruda Śląsko.*

KWIEK SYLWESTER (MASIO) – ur. 7.12.1945r., piosenkarz, muzyk i autor tekstów. Urodził się w Warszawie. Dzieciństwo spędził w taborze, później mieszkał m.in. w Piotrkowie Trybunalskim, Gliwicach, Kutnie, Częstochowie i Otwocku, gdzie debiutował w amatorskich grupach muzycznych. Pobierał lekcje śpiewu (w tym śpiewu solfeżowego) u prof. Olgi Łady - rosyjskiej primadonny. W Warszawie nawiązał też kontakt z Jerzym Ficowskim i Mateuszem Świąćickim, dzięki którym w 1963 roku dołączył do popularnej wówczas grupy „Chochoty”. Na profesjonalnej scenie zadebiutował w 1964 roku podczas II Krajowego Festiwalu Piosenki Polskiej w Opolu. W 1964 roku otrzymał propozycję dołączenia do cygańskiego zespołu „Terno”, prowadzonego przez Edwarda Dębickiego. Nagrywał też pod własnym nazwiskiem, jako Masio Kwiek. W 1978 roku rozstał się z „Terno” i wraz z żoną Raidą i dziećmi wyjechał na stałe do Szwecji. Zamieszkał w Sztokholmie,

gdzie kontynuował karierę w grupie „Romano Gospel”. W repertuarze zespołu znalazły się pieśni religijne z elementami muzyki cygańskiej. Grupa miała na swoim koncie liczne nagrania radiowe i telewizyjne, a najważniejsze ukazały się również na kasetach magnetofonowych. W 2008 roku wraz z synem Harrym Kwiekem założył Stowarzyszenie Muzyki Cygańskiej Romska Musiksallskapet, które organizuje w Sztokholmie Romska Festivalen. W lipcu 2012 roku odbyła się jego druga edycja.

KWIEK SYLWESTER (MASIO) – *j.p.s.7.12.1945b., bagel, baśawel i čhynel lawa ke gila. Łoćija dre Baroforo. Syr sys tykno, džido sys dre taboro, beštlo sys dre Piotrków Trybunalsko, dre Gliwicy, Kutno, Czenstochowa i dre Otwocko, kaj baśawelys zespolenca. Syklołys bagien (bagipen solfeżowo) ke profesorka Olga Łada – cheladytko primadonna. Dre Baroforo sphandża pes Jerzosa Ficowskunesa i Mateuszosa Świącickunesa, paś lendyr wgeja ke grupa „Chocholy”. Pe bary scena zabagdża dre 1964b., pe II (wawyr) Themytko Festiwalo Polske Gilengro dre Opole. Dre 1964b., doreśća thaw, kaj te wdżał dre Romano zespoło „Terno” sawo ligirełys Edward Dębicko. Nabaśawelys korkoro teł peskro law Masio Kwiek. Dre 1978 odgeja zespolostyr ‘Terno’ i peskre romniasa Raidasa i čhaworencu wytradyja ke Szwecja. Kher sys łes dre Sztokholm, kaj duredyr kerełys kariera dre „ Romano Gospel”. Dre repertuaro sawo kerełys sys gila Dewłestyr pe romano styło. Grupa daja wydyja but baśaibena dre radio i telewizja, a najfededyr wygene pe kasety magnetofonowa. Dre 2008b., khetane peskre čhawesa Harry Kwiekosa zathodża Stowarzyszenie Romano Baśaiben Romska Musiksallskapet, sawo kereł dre Sztokholm Romane Festiwały. Dre lipco 2012b., sys wawyr edycja.*

KYUCHUKOV HRISTO – bułgarski Rom, doktor psycholingwistyki oraz dr hab. edukacji. Pracuje, jako profesor romskiej kultury i języka na Uniwersytecie św. Elżbiety w Bratysławie oraz na Wolnym Uniwersytecie w Berlinie. Na początku lat dziewięćdziesiątych wprowadził język romski do programów nauczania szkół podstawowych i średnich oraz na poziomie uniwersyteckim (University of Veliko Tarnowo) w Bułgarii, a także na Uniwersytecie Konstantyna w Nitrze (Słowacja). Jest autorem wielu rozpraw naukowych, dotyczących kwestii językowych i edukacyjnych Romów w Europie. W 2005 roku ukazała się książka „Historia Romów”, którą napisał wraz z prof. Ianem Hancockiem. Jest również wydawcą „International Journal of Romani Language and Culture”, ukazującego się w Berlinie.

KYUCHUKOV HRISTO – *bułgarsko Rom, doktoro psycholingwista, doktoro habilitowano pał edukacja. Kereł buty, sy profesoro romane kulturatyr i čhybiatyr pe Uniwersyteto święte Elżbietakre dre Bratysława i pe Wolno Uniwersyteto dre Berlin. Pe jangłuj dre eniadeśa berśengro wligirdża romani čhyb ke szkoły podstawowa i baredyr a potem pe uniwersyteto (University of Veliko Tarnowo) dre Bułgaria, a też pe Uniwersyteto Konstantynoskry dre Nitro (Słowacja). Kerdża but buća naukowa, sawe sy pał romani čhyb i syr syklon Roma dre Europa. Dre 2005b., sykadża pes cejga „Historia Romengry”, sawy načhyndża khetanes profesorosa Ianosa Hancockosa. Wydyja „International Journal of Romani Language and Culture”, sykawel pes dre Berlin.*

LAGRČNE BIRÉLI – ur. 4 września 1966 r., gitarzysta francuski pochodzenia cygańskiego, twórczymuzykę jazzową o korzeniach etnicznych, inspirowaną w znacznym stopniu twórczością Django Reinhardta. W latach osiemdziesiątych tworzył muzykę jazz-rockową, m.in. nagrywając z Jaco Pastoriussem.

LAGRČNE BIRÉLI – *j.p.s. dre 4 wrzešnio 1966b., francusko gitarzysta- Rom, kerel muzyka jazzowo pe romani fela, bašawel syr Django Reinhardt. Dre ochtodešengre berša kerel bašaiben jazzowo-rockowo, nabašawelys Jacosa Pastoriusosa.*

LAKATOS ROBI – ur. 1965r., muzyk. Jeden z najbardziej znanych skrzypków wśród węgierskich Romów. Od dziecka grał na skrzypcach, zadebiutował w wieku dziewięciu lat grając pierwsze skrzypce w cygańskim zespole. Znany jest z łączenia muzyki klasycznej z muzyką węgierską i cygańską oraz tematami jazzowymi.

LAKATOS ROBI – *j.p.s. 1965b., muzyko. Najfededyr gajgaro romano pe Wengry. Čhaworestyr bašawelys pe gajga, zabašadža syr sys leske enia berš, bašawelys pał janglatuni gajga dre romano zespolo. Džinen les kaj kerel khetanes bašaiben klasyczno, wengrengry, romani i jazzowo.*

LAKATOS MENYHÉRT – ur. w 1926r. Rom węgierski, pisarz, swoje życie opisał w autobiograficznej powieści „Krajobraz widziany przez dym”.

LAKATOS MENYHÉRT – *j.p.s. dre 1926 b. Rom węgrendyr, pisarzo, opčhyndža peskro džipen dre opheniben džipnatyr “ Krajobrazo dykhto perde thuw”.*

LAKATOS SÁNDOR – ur. 1924r., zm. 1994r., węgierski Rom, uważany za jednego z najwybitniejszych skrzypków w XX w. Nazywany „królem

cygańskich skrzypiec”, zdobywca prestiżowej nagrody muzycznej Franciszka Liszta.. Był przedstawicielem piątej generacji „dynastii Lakatosów” – znanych jako wirtuozi skrzypiec od 1790 roku.

LAKATOS SÁNDOR – *j.p.s.1924b., meja 1994b., węgiersko Rom, najfededyr romano gajgaro dre XX (bištato) wieko. Kharenys pe lestyr “khynigo romane gajgacro”, wykhełca nagroda pał bašaiben Franciszkoskry Lisztoskry. Jow przethowelys pańćto generacija “rodo Lakatosengry”- sawe sys wirtuozy pe gajga 1790 b. (bar ewtašel eniedešendyr berš).*

LINDER GERARD – sportowiec, zawodnik i trener kickboxingu. Mistrz świata w kickboxingu ful contact w roku 2009 i 2010. Na ringu występuje pod pseudonimem „Black Dragon”. Pracuje i mieszka w Andrychowie.

LINDER GERARD – *sportowco, kerel i syklakireł kickboxingo. Najfededyr pe sweto dre kickboxingo celo kontakto dre berš 2009 i 2010. Pe ringo wydział tel law „ Black Dragon”. Kerel buty i beštło sy dre Andrychów.*

MALLA GIMNEZ ZEFIRYN (CEFERINO JIMÉNEZ MALLA) – ur.26.08.1861r., zm.8.08.1936r., znany też, jako El Pele lub El Kalo, hiszpański Rom. W młodości handlował końmi. Aktywnie uczestniczył w życiu religijnym. W jego formacji duchowej dużą rolę odegrał ksiądz Nicholas Santos de Otto. Został katechetą, mimo że nigdy nie odebrał żadnego formalnego wykształcenia. Był dyrygentem chóru i kierownikiem kółka różańcowego. Należał również do Trzeciego Zakonu Franciszkańskiego (Franciszkański

Zakon Świeckich). Cieszył się dużym autorytetem w swojej społeczności, często zwracano się do niego z prośbą o arbitraż przy rozstrzygnięciu sporów. Podczas wojny domowej w Hiszpanii wielokrotnie publicznie krytykował prześladowania kościoła katolickiego przez władze komunistyczne. Zefiryn Gimenez Malla został aresztowany w lipcu 1936 roku za to, że stanął w obronie młodego księdza wleczonego po ulicy za nogi. W trakcie zatrzymania znaleziono u niego różaniec. W celi więziennej aresztowany dużo się modlił, nie skorzystał z propozycji uwolnienia w zamian za zaprzestanie modlitwy różańcowej i wyrzeczenie się wiary w Jezusa Chrystusa. Po 15 dniach uwięzienia – 8 sierpnia 1936 roku został rozstrzelany na cmentarzu w Barbastro. Umarł ze słowami na ustach: „Niech żyje Chrystus Król!”. Najpierw został pochowany w nieoznakowanym grobie, po wojnie ciało ekshumowano i pochowano obok żony. Zefiryn Gimenez Malla jest pierwszym Romem, który został przez kościół katolicki ogłoszony błogosławionym. Uznany został za męczennika, gdyż umarł za swoją wiarę. Jego beatyfikacji dokonał papież Jan Paweł II 4.05.1997 roku w Watykanie. W uroczystości wyniesienia na ołtarze bł. Gimeneza uczestniczyło ok. 40 000 wiernych, w tym wielu Romów przybyłych z całego świata.

MALLA GIMNEZ ZEFIRYN (CEFERINO JIMÉNEZ MALLA) – *j.p.s.26.08.1861b., meja8.08.1936b., dżindło tel law El Pele albo El Kalo, hiszpańsko Rom. Syr sys terno paruwelys grenca. Sys zorales paćanduno dre Dewlestyr. Dre leskro dżipen but kerdża raśaj Nicholas Santos de Otto. Syklakirełys katechizmo, a na sys syklakirdo. Ligirełys chóru i rota różańcowo. Isys dre Tryto Zakono Franciszkengro (Zakono Franciszkengro pe Frej). Sare leskre manuśa pes lesa ginenys, zryśonys ke jow bute sprawenca. Syr sys maryben dre Hiszpania rakirełys pe komunistendyr kaj prześladyne khangery katolicko. Zefiryno Gimenez Malla čhyja zaphandlo dre śtaryben dre lipco 1936b. pał dow a kaj oblija pes pał terne raśastyr sawunes tyrdenys perde drom pał chera. Syr les zarykirde raktle ke jow różańco. Dre cela but mangelys*

Dewles, na pośundża kaj so przečhela te odpchenel różańco i wypierynela pes Jezusostyr Chrystusostyr to les wymekhena pe frej. Pošli deśupańć dywes syr les pchandle – 8 (ochtato) śerpnio 1936b., čhyja roskariedyno pe cmentaro dre Barbastro. Meja lawenca pe wuśta: „Mekh dżidżoł Chrystuso Khynigo!” Pe janguj garude les tre phuw perde lawestyr, a pošli maryben wyline les i thode ke grobo paś leskre romniatyr. Zefiryno Gimenez Malla sy jekh Rom, sawo čhyja perde katolicko khangery błogosławiono. Čhyja beatyfikowano perde papieżostyr Janostyr Pawłostyr II (Wawyrunestyr) 4.05.1997b., dre Watykano. Pe uroczysto wyligirypen bł. Gimenezos pe ołtarzy przytradyne 40 000 (śtardeśa bara) Roma cele swetostyr.

MAJEWSKI CEZARY – muzyk, kompozytor, wokalista, lider zespołu „Roma”, działającego we Włocławku od 1984 roku, prezes Międzynarodowego Stowarzyszenia Twórców Romskich w Polsce „Roma”, prowadzi Międzykulturowe Centrum Integracji Edukacji ROMA, w tym m.in. świetlicę dla dzieci romskich z Włocławka.

MAJEWSKI CEZARY – *muzyko, kompozytoro, bagel i ligireł zespoko „Roma”, dżalyneł dre Włocławko, 1984 berśestyr prezeso Maśkirthemytke Stowarzyszenioskro Romane Twórcy dre Polska „Roma’, ligireł*

Mašikulturalno Centrum pał Integracija i Edukacija ROMA, ligireł švietlica čhaworengė Włocławkostyr.

MAJEWSKI EDWARD – artysta malarz, mieszka i tworzy w Opatowie.

MAJEWSKI EDWARD – artysta malarzo, džido sy i kerel peskre buća dre Opatów.

MANGAS YIORGOS – ur. 23.08.1952r., w Grecji w rodzinie romskiej. W swoim kraju uważany jest za najlepszego współczesnego klarncistę.

MANGAS YIORGOS – j.p.s. 23.08.1952b., dre Grecja ke romani semenca. Dre peskro them gindło sy pał najfededyrestyr sawo dadywes bašawel pe klarneto.

MANUŚ LEKSA (ALEKSANDER ALEJDLANS) – ur. ? – zm. 1997 r. Łotewski Rom, poeta, językoznawca, tłumacz. Wieloletni pracownik naukowy Wydziału Językoznawstwa Akademii Nauk Społecznych w Moskwie. Autor m.in. zbioru poezji „Odium kłamstwa”. Jego wiersze publikowane były w wielu czasopismach i antologiach poezji romskiej na całym świecie. Napisał kilka książek dla dzieci, wydanych w języku rosyjskim i łotewskim, opracował elementarz dla dzieci romskich w Rosji i na Łotwie. Tłumaczył na język Roma poetów rosyjskich (m.in. Puszkina, Błoka S. Jesienina), ukraińskich (m.in.

T.Szewczeki, I.Franko), węgierskich (m.in. J.Petofiego), łotewskich (m.in. J.Rainisa, L.Padyka), a także polskich (m.in. A. Mickiewicza, M. Konopnickiej). Przełożył na język romski staroindyjski epos „Ramajana”.

MANUŚ LEKSA (ALEKSANDER ALEJDLANS) – j.p.s.?- meja 1997 b. Rom Łotwatyr, poeta, džinel čhybia, przethovel pe čhybia. But berš kerel buty pe Wydzialo Čhybiengro dre Akademia Sykliben Społeczno dre Moskwa. Načhyndža cejgica poezjiasa „Lać pał chochaiben”. Leskre wierszy sys dre but cejgi romane poezjasa pe celo sweto. Načhyndža warykicy cejgi čhaworengė, wydyne dre cheladytko i lotwakry čhyb kerdža elementaro romane čhaworengė dre Cheladytko i pe Łotwa. Przethowelys pe romani čhyb cejgi cheldytko poetengry (syr. A.Puszkino, A.Błoko, S. Jesenino), ukraińske (syr. T. Szewczeko, I. Franko), węgrytka (syr. J.Petefi), lotewska (syr. J.Rainiso, L.Padyko) a też polskatyr (syr. A.Mickiewicz, M. Konopnicko). Przethodža pe romani čhyb puranoindyjsko eposo „Ramajana”.

MANZANO JUANA MARTIN – ur. 1974 r. Pierwsza znana projektantka mody wywodząca się z społeczności romskiej. Jest sława rozpoczęła zwycięstwem w andaluzyjskim konkursie mody w Esteponie w 2000 roku. Później była nagradzana w wielu konkursach o wymiarze zarówno narodowym, jak i międzynarodowym. Prezentowała swoją kolekcję na Pasarela Cibeles w Madrycie, jednym z najbardziej prestiżowych pokazów na świecie.

MANZANO JUANA MARTIN – j.p.s.1974b. Janglatuni, pryńckirdy romni, projektynelys moda. Łakry sława sys dre andaluzyjsko konkurso modakro sawo wykheldža ke Estepono dre 2000b. Dre

wawyr berša wykhelełys but konkursy dre peskro them i ke wawyr thema. Peskry kolekcja sykadża pe Pasarela Cibes dre Madryt pe najbaredyr pokazo pe sweto

MARKOWSKA ALFREDA (NONCIA) – Podczas drugiej wojny światowej uratowała od śmierci ponad pięćdziesięcioro dzieci pochodzenia romskiego i żydowskiego, za co została w 2007 roku odznaczona Krzyżem Komandorskim z Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski. Jako pierwsza polska Cyganka otrzymała tak wysokie odznaczenie państwowe. Prezydent Lech Kaczyński osobiście dziękował Pani Alfredzie, wyrażając podziw dla niezwykłego bohaterstwa romskiej kobiety, słowami: „Jeżeli dziś istnieje naród żydowski, w tym wielu Żydów pochodzących z naszego kraju, a także pewna ilość Polaków żydowskiego pochodzenia, którzy dziś w Polsce mieszkają; jeżeli istnieje naród romski i znaczna jego część, choć nie taka jak na Słowacji czy na Węgrzech, zamieszkuje w Polsce, to dlatego, że byli tacy ludzie, jak Pani. I takim ludziom jak Pani właśnie należy się szacunek, podziw. I dla takich ludzi wymyślona została instytucja orderów, szczególnie jednego z najwyższych odznaczeń naszego kraju, jakim jest Krzyż Komandorski z Gwiazdą. Wtedy za ratowanie życia nie groziło więzienie, nie groziło zesłanie. Za to groziła śmierć i to często śmierć męczeńska. Dziękuję bardzo.”

MARKOWSKA ALFREDA (NONCIA) – *Dre wawyr maryben pe sweto ugarudża merybnatyr pańcdeša romane i čhyndytke čhaworen pał dawa dorešća dre 2007 berš. Trušul Komandorsko Čerheniasa Łoćipen Polskakro. Joj sys jekh Romni sawy dorešća dasawo baro themytko odznaczenio. Prezydent Lecho Kaczyńsko korkoro parykirełys Romniake Alfredake, pchendža kaj sys dre latyr bary odwaga da lawenca: „So sy them čhynden i but doj sy Polskatyr, a so sy Polaki čhyndytke semencendyr, sawe dadywes beštłe sy dre*

Polska : i so sy Roma i but tendyr, a na dža but syr pe Słowacja czy pe Wengry a džide sy dre Polska to tylko doleske kaj sys dasawe manuša syr tu Ranije. Dasawe manušenge naležnyel pes szacunko i bary patyw. Dasawe manušenge čhyja kerdy instytucja orderengry, sawo sy dre jamaro them najbaredyr odznaczenio Trušul Komandorsko Čercheniasa. Dre do čyro pał ugaruiben, pał džipen na sys štaryben isys meryben, pharo meryben. Parykiraw.”

MARKOWSKA KRYSZYNA (PEREŁKA) - prezes Stowarzyszenia Centrum Doradztwa i Informacji dla Romów w Polsce, prowadzącego m.in. świetlice dla dzieci romskich w Łodzi, Konstancynie Łódzkim oraz Skierniewicach oraz poradnictwo prawne. Obsługuje od 2005 roku program stypendialny Ministra Administracji i Cyfryzacji dla dzieci romskich szczególnie uzdolnionych. Ceniony muzyk, wokalistka, prowadzi zespół muzyczny „Perła i bracia”. Rekonstruuje stare pieśni cygańskie.

MARKOWSKA KRYSZYNA (PEREŁKA) – *prezeso Stowarzyszenioskro Centrumo pał Podheniben i Informacja Romenge dre Polska, ligireł świetlica romane čhaworengre dre Łodz, Konstancynów i dre Skierniewicy, ligireł porady prawna. 2005 beršestyr ligireł programo*

stypendialno Ministerstwostyr Administracja i Cyfryzacja romane chworengę sawe waryso mišto džinen, sy zdolna. Łačo muzyko, mišto bagel, ligireł zespoło bašaibnytko “ Perla i Pszala”. Skendel purane gila romane.

MARON SYLWIA – pracowała, jako asystent edukacji romskiej, oraz jako Pełnomocnik Prezydenta Wałbrzycha ds. Romów. Członek Zespołu do Spraw Romskich Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych. Angażuje się w działalność na rzecz społeczności romskiej. Bierze udział w projektach realizowanych ze środków unijnych (przedszkola i świetlice dla dzieci i młodzieży w kilku miastach Dolnego Śląska, aktywizacja zawodowa).

MARON SYLWIA – *kerelys buty sy asystentka romane edukacjaty, Pełnomocniko Prezydentoskry dre Wałbrzch ke romane sprawy. Sy dre Zespoło ke Sprawy Romane dre Komisja Khetani Rzondoskry i Tykne Thema i Nacji. Kerel but romenge. Kerel but romenge. Leł udżało dre projekty sawe keren uniakre lowendyr (przedszkoli i świetlicy chworengę i ternenge dre but fory pe Telatuno Śląsko, przysyklakiren ke buća.)*

MASTEJ JÓZEF – prezes wrocławskiego Stowarzyszenia „Romani Bacht”, które m.in. prowadzi Centrum Kultury Romskiej na wrocławskim Brochowie oraz studio nagraniowe.

MASTEJ JÓZEF – *prezeso Stowarzyszenioskro „Romani Bacht” dre Wrocław, kaj ligireł Centrum Romane Kulturakro pe wrocławsko Brochów i studio ke nabašaiben.*

MERCER PETER – angielski Rom, działacz społeczny. Królowa Elżbieta II nadała mu tytuł szlachecki za działalność na rzecz Romów w Anglii.

MERCER PETER – *angielsko Rom, działacz społeczno. Khynigica Elżbieta II (wawyr) dyja leske ław szlachecko pał buća sawe kerel romenge dre Anglia.*

MERKOURI EIRINI – ur. 26.05.1981r.- grecka piosenkarka pop, pochodząca z romskiej rodziny muzyków. W 2001r. wydała jej pierwszy solowy album.

MERKOURI EIRINI – *j.p.s. 26.05.1981b. – grecko romni, bagelys gila pop, poddżatys semencatyr sawe załenys pes bašaibnasa. Dre 2001 b.,wydya albumo kaj korkory bagel.*

MICHAJ WIT – solista pierwszego składu zespołu „Roma”. Brat Michaja Burano. Od końca lat siedemdziesiątych mieszka w Szwecji, ale jest częstym gościem Międzynarodowych Spotkań Cygańskich „Romane Dyvesa, odbywających się co roku w Gorzowie Wielkopolskim.

MICHAJ WIT – *bagelys dre jangłatuno zespoło „Roma”. Pszał Michajoskro Burano.Pe jagur dre evtadešengre berša wytradyja i beštło sy dre Szwecja. But moły zamangdło sy pe Maškirthemytka Spotkani Romane „Romane Dyvesa”, sawe so berś sy dre Gorzów Wielkopolsko.*

MIRGA ANDRZEJ – etnolog, absolwent (i przez kilka lat pracownik naukowy) Uniwersytetu Jagiellońskiego, aktywista romski, współzałożyciel Stowarzyszenia Romów w Polsce – jednej z pierwszych romskich organizacji powstałych w Polsce po 1989 roku. Brał udział w międzynarodowym projekcie poświęconym ograniczaniu konfliktów etnicznych na obszarze Europy Środkowo-Wschodniej, Bałkanach i krajach byłego Związku Sowieckiego (Project on Ethnic Relation – PER). Przedstawiciel Polski w Komitecie Ekspertów Rady Europy do 2008 roku, Komitetu Ekspertów Rady Europy ds. Romów i Osób Wędrujących (MGS-ROM), następnie pracownik Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie Biura Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka – w tzw. Punkcie Kontaktowym ds. Romów i Sinti (OSCE/ODHiR/CPRiS), monitorującym sytuację Romów w Europie, ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji na Bałkanach, w tym problematyki uchodźców z Kosowa i azylantów z terenu byłej Jugosławii. Współautor (z Lechem Mrozem) książki „Cyganie. Odmienność i nietolerancja” (Warszawa 1994).

MIRGA ANDRZEJ – *etnologo, kerdza (perde warykicy berś kerelys syr manuś syklakirdo) Uniwersyteto Jagiellońsko, kerel but buća romenge, jekh dolendyr kaj zathodża Stowarzyszenio Romengro dre Polska-jekh janglatune romane organizacjendyr sawe terdżine dre Polska pošli 1989b.*

Lelys udziało dre maškirthemytko projekto kaj te zligiren konflikty maškir tykne thema dre Europa Maškiratuni- Wschodnio, pe Bałkany i ke haratune thema dre cheladytko. (Project on Ethnic Relation – PER).

MIRGA-KWATERA ELŻBIETA – dyplomowana pielęgniarka, absolwentka Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wiceprezes Romskiego Stowarzyszenia Oświatowego „Harangos”. Mieszka i pracuje w Krakowie.

MIRGA-KWATERA ELŻBIETA – *dyplomowano pielęgniarka, sykłolys pe Uniwersyteto Jagiellońsko. Wiceprezeso Romane Stowarzyszeniosyr pał Oświata „ Harangos”. Beštli sy i kerel buty dre Kraków*

MIRGA-WÓJTOWICZ ELŻBIETA – pedagog i kulturoznawca, absolwentka Uniwersytetu Jagiellońskiego. W 2005r. odbyła staż w Komisji Europejskiej w Brukseli, w 2006 roku brała udział w Roma Access Program w Central European University w Budapeszcie. Od 2008 roku pracuje, jako pełnomocnik Wojewody Małopolskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych.

MIRGA–WÓJTOWICZ ELŻBIETA – *pedagogo i kulturoznawca, sykłołys pe Uniwersyteto Jagiellońsko. Dre 2005b. kerełys stažo ke Komisja Europakry dre Bruksela, dre 2006b., sys ke Roma Access Programo dre Central European University ke Budapeszto 2008b. (duj bara ochtate) berśestyry sy pełnomocniko ke Wojewoda Małopolsko ke sprawy Tykne Themengre i Nacjengre.*

MIRGA JAN – nauczyciel, poeta, pisarz. Urodził się w Czarnym Dunajcu, mieszka w Czarnej Górze. Ukończył Akademię Wychowania Fizycznego w Krakowie i przez 38 lat pracował, jako nauczyciel, instruktor narciarstwa i piłki siatkowej. Wydał tomik poezji, „Kto nas ocali” (Tarnów 2007) oraz dwie książki z baśniami: „Baśnie cygańskie” (Kraków 2007) i „Baba Jaga” (Kraków 2010). Napisał też pierwszy w Polsce „Słownik romsko-polski” (Tarnów 2009). Kielecki Teatr Lalki i Aktora „Kubuś” wystawił w 2010 roku spektakl „Baśnie cygańskie” (adapt. i reż. Irena Dragan) według opowiadań Jana Mirgi, który był prezentowany na międzynarodowych festiwalach teatralnych, m.in. w Serbii i w Chinach.

MIRGA JAN – *poeta i pisarzo. Jawja pe sweto dre Kało Dunajco, beśtło sy dre Kali Berga. Kerdża Akademia Wygaruiben Fizyczno dre Kraków i perde tryianda ochto berś kerełys buty pał nauczycielostyr, syklakireł te tradel pe narty i piłka siatkowo. Wydyja tomiko poezjasa „Kon jamen ugaruwela” i duj cejgi paramiśenca: „Paramiși romane” i „Keszalia”. Načhyndża jangłatuno dre Polska „Ława romane – polska” (Tarnów 2009). Kielecko Teatro Lalkakro i Aktoroskro „Kubuś” wythodża dre 2010b. spektaklo „ Paramiși Romane” (przech. i reż. Irena Dragan) ke opheniben Janoskry Mirgakro, sawo sykado sys pe, maśkirthemytka festiwały teatralna, syr. Serbia i Chiny.*

MIRGA - TAS MAŁGORZATA – *artysta-plastyk, rzeźbiarka, absolwentka Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie. Autorka projektu artystycznego „Romski pstryk”, ilustratorka książek. Założycielka i członkini (wraz z Bogumiłą Delimatą i Krzysztofem Gilem) artystycznej grupy „Romani Art”. Autorka pierwszego na świecie figuralnego pomnika poświęconego zamordowanym przez Niemców podczas II wojny światowej Romom, odsłoniętego w 2011 roku w lesie borzęckim koło Tarnowa. Mieszka i pracuje w Czarnej Górze.*

MIRGA – TAS MAŁGORZATA – *artystka-plastyko, rzeźbinel, kerdża Akademia Sztuki Plastyczna dre Kraków. Kerdża projekto „Romano pstryko”, rysyneł ke cejgi. Zathodża i isy dre (khetane Bogumiłasa Delimata) dre artystyczno grupa „Romani Art.” Joj kerdża jangłatuno pe sweto figurka pomnikoskry kaj te repyras mordo pe Romendyr sawen zamardle Sasy dre II (wawyr) maryben, odčhakirdo dre 2011b. ke weś borzęcko paś Tarnów. Beśtli i kereł buty dre Kali Berga.*

MIRGA PALOMA – *uczennica szkoły podstawowej w Nowym Sączu. Zagrała rolę małej Papuszy w filmie „Papusza” w reż. Joanny Kos-Krauze i Krzysztofa Krauze.*

MIRGA PALOMA – *sykłoł ke školapodstawowo dre Nowo Sączo. Zabaśadża rola tykne Papuszakry dre filmo „Papusza” dre reżyseria Joannakry Kos- Krauze i Krzysztofoskry Krauze.*

MIRGA STANISŁAWA – pedagog, uczestniczka wielu projektów związanych z edukacją dzieci. Zajmuje się kształceniem umiejętności porozumiewania się dzieci romskich w języku polskim. Od 2001 roku w Czarnej Górze prowadzi pierwsze w Polsce romskie przedszkole.

MIRGA STANISŁAWA – *pedagogo, kerełys but projekty pał edukacja chworengry. Syklakireł romane chworenen kaj te džinen te rakireł pe polsko čhyb. Beršestyř 2001 dre Kali Berga ligireł janglatuno dre Polska romano przedszkolo.*

MIRGA TERESA – poetka, wokalistka, kompozytor. Tworzy w język polskim i romskim. Od 1992 roku prowadzi zespół „Kałe Bała”, z którym na wykonuje kompozycje własne oraz tradycyjne pieśni cygańskie. Nagrała kilka płyt, w tym „Srebrna piosenka”, „Czarna jestem”, wydała kilka tomików wierszy, m.in. „Czemu tak?” i „Pieśni z Czarnej Góry”.

MIRGA TERESA – *poetka, bagel i čhynel gila. Čhynel dre polsko i romani čhyb. 1992 beršestyř ligireł zespolo „Kałe Bała”, sawunesa bašawel peskre gila i čaćune purane romane gila. Nabašadža warykicy płyty, „Rupuni*

gili”, „Kali som”, wydyja tomiki wierszenca, dasaw syr.: „Soske adža?” i „Gila Kałe Bergatyr”.

MOHACSI VICTORIA – od 1992 roku pracowała w telewizji węgierskiej, zajmując się m.in. problemami Romów. Od 1997 roku związana z Europejskim Centrum Praw Romów. W 2002 roku ukończyła dziennikarstwo na Uniwersytecie w Segedynie i podjęła pracę w Ministerstwie Oświaty, gdzie zajmowała się problemami integracji Romów. W latach 2004-2009 europosłanka węgierska z ramienia Porozumienia Liberalów i Demokratów na rzecz Europy.

MOHACSI VICTORIA – *1992 beršestyř kerełys dre telewizja wengiersko, zalełys pes problemenca romengre. Beršestyř 1997 sphandli Europakre Centrumosa pał Prawy Romengre Dre 2002b., wysyklia dziennikarstwo pe Uniwersyteto dre Segedyn i podlija buty ke Ministerstwo Ošwiatakro, kaj zalełys pes problemenca integracja romengry. Dre berša 2004-2009 sys europosłanka węgrendyr waštestyř Rakiryben Liberalengro i Demokratengro pe fela Europakry.*

NONCIA (zob. Alfreda Markowska)

NONCIA (*dykh Alfreda Markowska*)

NUDZIU (zob. Henryk Kozłowski)

NUDZIU (*dykh Henryk Kozłowski*)

OGUNMAKIN OLASUNMIBO JOY (AYO) – ur.14.09.1980r. Niemiecka piosenkarka tworząca muzykę pogranicza soulu, reggae i folku. Jej ojciec jest Nigeryjczykiem, a matka Cyganką. Ma również polskie korzenie ze strony swojej babci. W dzieciństwie grała na skrzypcach, fortepianie, później gitarze. Pierwszą piosenkę napisała w wieku 15 lat. W 2006 roku nagrała swój pierwszy album „Joyful”, który otrzymał status platynowej płyty.

OGUNMAKIN OLASUNMIBO JOY (AYO) – *j.p.s.14.09.1980b. Sasytko gilabni kerel bašaiben soulo, regge i folko. Łakro dad sy Nigeryjczyko, a daj Romni. Łakre mamiatyr sy dre łatyr polsko rat.Dre ciry syr sys tykni bašawelys pe gajga, fortepiano, a duredyr pe gitara. Syr sys lake dešupańć berś nabašadża gili. Dre 2006b.nabašadża peskro janglatuno albumo „Joyful”, sawo dorešća statuto platynowe płytakro.*

PACZKOWSKI ADAM – muzyk, choreograf, lider zespołu muzycznego „Romani Bacht”, prowadzonego we Wrocławiu przez Stowarzyszenie „Romani Bacht”, którego jest wiceprezesem. Prowadzi studio nagraniowe, założone w ramach projektu finansowanego ze środków europejskich. Współzałożyciel, wraz z Józefem Mastejem, Centrum Kultury Romskiej na wrocławskim Brochowie.

PACZKOWSKI ADAM – *muzyko, choreografo, lidero dre zespolo bašaibnytko „Romami Bacht”, sawo ligirdo sy, dre Wrocław perde, Stowarzyszenie „Romani Bacht”, kaj jow sy wiceprezeso. Ligirel studio nabašaibnasa, zathodo projektostyr łowendyr europatyr. Khetane Józefosa Mastejosa, zathodża Centrum Romane Kulturakro pe Brochów dre Wrocław.*

PACZKOWSKA BOŻENA – wraz z mężem, Adamem Paczkowskim prowadzi studio nagraniowe oraz Centrum Kultury Romskiej na wrocławskim Brochowie. Tancerka i wokalistka zespołu „Romani Bacht”.

PACZKOWSKA BOŻENA – *khetane peskre romesa Adamosa Paczkowskunesa ligirel studio kaj nabašawen i Centrum Romane Kulturakro pe Brochów dre Wrocław. Khelel i bagel dre zespolo „Romani Bacht”.*

PAPAZOV IVO (IBRYAMA) – ur.16.02.1952r. Klarrecista z Bułgarii, jeden z najciekawszych współczesnych muzyków jazzowych. Prowadzi zespół „Ivo Papazaov& His Wedding Band” – grupę grającą na pograniczu jazzu i folku, inspirowaną się tradycjami muzycznymi Bułgarii, Turcji i Karpat Południowych. Nazywany jest „najszybszym klarrecistą świata.

PAPAZOV IVO (IBRYAMA) – *j.p.s.16.02.1952b. Klarrecista dre Bułgaria, jekh najfededyrendyr dadywesunendyr kaj bašawen jazzo. Ligirel zespolo „Ivo Papazaov&His Weddind Band”- bašawen jazzo i folko, but wligiren tradycyjne bašaibnatyr Bułgariatyr, Turcjatyr i Południowe Karpatendyr. Kharen les „Najsygedyr klarrecista pe sweto”.*

PAPUSZA (zob. Bronisława Wajs)

PAPUSZA (dykh Bronisława Wajs)

PARNO (zob. Karol Gierliński)

PARNO (dykh Karol Gierliński)

PAWŁOWSKI ANDRZEJ – wokalista, gitarzysta, kompozytor. Gra i śpiewa od lat osiemdziesiątych, nagrał kilkanaście albumów, od 1999 roku prowadzi założony przez siebie zespół „Rat Romano”, z którym pojawił się w serialach „Na dobre i na złe” oraz „39 i pół”. Napisał tekst piosenki „Mro ilo” (muz. Michał Lorenc), śpiewanej przez jego córkę Darię w filmie Macieja Dejczerza „Bandyta”. Jest autorem m.in. bardzo popularnej wśród dzieci romskich w Polsce piosenki „Wspomnienia z Niemiec” („Aldiko”). Mieszka i pracuje w Warszawie.

PAWŁOWSKI ANDRZEJ – *bagel, bašawel pe gitara, komponinel. Bašawel i bagel ochtodešengre beršesty; nabašadza butedyr dešendyr albumy, 1999 beršesty ligirel zathodo perde lesty; zespoło „Rat Romano”, sawunesa sykadza pes ke serialo „Pe lačo i pe chyria” dre „39 i pchaš”. Nachyndžia lawa ke gili „ Mro ilo” (bašaben Michał Lorenc), a bagel leskry čhaj Daria ke filmo Maciejoskry Dejczeroskry „ Bandyta” Nachyndžia gili sawy džinen čhawore dre Polska „Repyras Sasy” (Aldiko). Beštlo sy i kerel buty dre Barofo.*

PAVLIDIS KOSTAS – jeden z najbardziej znanych i wszechstronnych współczesnych piosenkarzy w Grecji. Występuje od dziecka, wykonuje zarówno swoje własne kompozycje, jak również interpretacje

najbardziej znanych greckich kompozytorów. W 1993 roku uczestniczył w cygańskim koncercie, który został wydany na albumie „Songs of Greece’s Gypsies”. Od tego czasu nagrywa z najbardziej znanymi greckimi artystami, uważa się także, że zmodernizował cygańską kulturę muzyczną w Grecji.

PAVLIDIS KOSTAS – *jekh najfededyrendyr i najbutedyr džindlo dadewesuno gilabitko dre Grecja. Bašawel tykne čhaworesty; bagel peskre gila i wawyrenge lače kompozytorengre Grecjaty. Dre 1993b., bašawel dre romano koncerto, sawo čhyja wydyno dre albumo „ Songi, Grecke Romengre”. Dole cirosty; nabašawel najfededyrenca grecke artystenca, ginen les pał dalesty; kaj kerdža, newo romano bašaiben dre Grecja.*

PEREŁKA (zob. Krystyna Markowska)

PEREŁKA (dykh Krystyna Markowska)

DE PLATA MANITAS – urodził się w cygańskim taborze na południu Francji. Zyskał sławę grając, co roku na gitarze podczas pielgrzymek w Saintes Maries de la Mer, gdzie został nagrany przez Debena Bhattacharya. Zgodził się na publiczne granie dopiero dziesięć lat po śmierci Djanga Reinhardta (nieoficjalnie uznawanego za króla cygańskich gitarzystów). Mówi się, że gdy w 1964 roku usłyszał go Pablo Picasso, powiedział: „Ten człowiek jest wart więcej niż ja!” i przystąpił do malowania na gitarze. W 1963 roku nagrał swój pierwszy oficjalny album w kościele w Arles. W 1967 roku album ten został wydany w Ameryce, co zwróciło dużą uwagę tamtejszej publiczności. Od tego

czasu daje koncerty na całym świecie. Jest jednym z najśłynniejszych muzyków flamenco.

DE PLATA MANITAS – *loćija dre romano taboro pe południo Francjakro. Siundło łestyr sys bo so berś baśawelys pe gitara pe pielgrzymki ke Saintes Maries de la Mer, kaj ćhyja nabaśado perde Debenostyr Bhattacharya. Zabaśadźia geł publika, deś berś pošli meryben Diango Reinhardoskro (ginenys les pał khynigostyr romane gitarzystendyr). Rakirdo sy kaj, dre 1964 b., syr śundźia les Pablo Picasso, phendźia: „Da manuś sy butedyr moł mandyr!” i beścia ke, malowanie pe gitara. Dre 1963 (bar eniaśeł, śowdeśa tryto) berś nabaśadźia peskro jangłatuno oficjalno albumo dre khangery ke Arles. Dre 1967 b., albumo dawa ćhyja wydyno ke Ameryka, pe so zryśkirde uwaga dole manuśiengry. Dole ćyrostyr deł koncerty pe celo sweto. Sy jek najfededyrendyr kaj baśawel flamenco.*

PUMA ANDRZEJ – sportowiec, zawodnik i trener teakwon-do. Wicemistrz Polski w testach siły w Rybniku, w 2006 roku zdobył II miejsce w Pucharze Polski w walkach indywidualnych do 80 kg. Obecnie jest instruktorem teakwon-do oraz asystentem zawodowo-socjalnym. Prowadzi Uczniowski Klub Sportowy Taekwo-do w Zabrze, organizuje Integracyjną Olimpiadę Młodzieżową Taekwon-do. Prezes Zabrzeńskiego Stowarzyszenia Romów.

PUMA ANDRZEJ – *sportowco, zawodniko i trenero teakwon-do. Wicemistrzo Polskakro dre testy pał zor ke Rybniko, dre 2006 (duj bara śowto) berś zalija wawyr śteto dre Pucharo Polskakro dre maryben korkoreskro ke 80 (ochtodeśa) kg. Kana syklakireł teakwon-do i isy asystento zawodowo*

– socjalno (buća socjalna). Ligireł Klubo Sportowy Taekwo-do dre Zabrze kaj syklakireł, kerel Integracyjno Olimpiada Ternenge Taekwon-do. Prezeso Romane Stowarzyszenioskro dre Zabrze.

PUT KRZYSZTOF – skrzypek, absolwent Akademii Muzycznej w Krakowie.

PUT KRZYSZTOF – *gajgaro, sykłołys pe Akademia Muzyczno dre Kraków.*

RANDIA (zob. Bronisława Korsun)

RANDIA (*dykh Bronisława Korsun*)

REINHARDT DJANGO – 23.01.1910 r. – 16.05.1953 r., belgijski gitarzysta pochodzenia romskiego. Grał na gitarze mimo tego, że w młodości na skutek pożaru stracił władzę w czwartym i piątym palcu lewej ręki. Uznawany za cygańskiego króla gitarzystów, ale i za jednego z najwybitniejszych gitarzystów jazzowych w XX w. Zapoczątkował nowy nurt w muzyce jazzowej, tzw. gipsy jazz.

REINHARDT DJANGO – 23.01.1910b. – 16,05,1953b., *Rom belgiaty, (belgijsko) gitarzysta. Baśawelys pe gitara, dre terne berśa*

haćoľys i na sys ľes wľadza dre Ńtarto i pańćto paľco ke zerwo waŃt. Udźindľo sys paľ romane khynigostyr gitarakro i paľ jekhestyr najfededyr gitarzystendyr jazzoskre dre XX w., (biŃtato wieko). Kerdźa poczãtko nowe jazzowe baŃaibnake, khardo.gipsy jazz.

ROSENBERG JIMMY – ur.10.04.1980r., niemiecki gitarzysta. Gry na gitarze uczyła go babcia. Jako dziesięcioletek podpisał milionową umowę z wytwórnią muzyczną. Uznawany za jednego z najlepszych żyjących gitarzystów romskich.

ROSENBERG JIMMY – *j.p.s.10.04.1980b., sasytko gitarzysta. BaŃaiben pe gitara sykľakirdźa ľes mamni. Syr sys ľeske deŃ berŃ podćhyndźa umowa pe miliono baŃaibnytko wytwórniasa. Zagindľo sy ke najfededyr romano gitarzysta sawo sy dźido.*

ROSE ROMANI– ur. w 1946 roku w Heidelbergu. Stracił 13 członków rodziny w niemieckich obozach koncentracyjnych, w związku z czym od lat siedemdziesiątych XX wieku, angażuje się politycznie w sprawy mniejszości Romów i Sinti. Walczy o uznanie i materialne odszkodowanie za doznane krzywdy. Od 1982 roku, jest Przewodniczącym Centralnej Rady Niemieckich Sinti i Romów. Od 1991 roku kieruje Dokumentacyjno-Kulturowym Centrum Niemieckich Sinti i Romów w Heidelbergu. Od 2006 roku członek Międzynarodowej Rady Oświęcimskiej.

ROSE ROMANI – *j.p.s. 1946 (bar eniaŃeľ Ńtardesa Ńowtate) berŃeske dre Heidelbergo 13 (deŃutryn) manuŃa ľeskre semencatyr ćhyne*

zamardľe dre sasytko obozy koncentracyjna, doľeske berŃendyr ewtadeŃengre XX (biŃte) wiekostyr. kerel dre polityka dre sprawy paľ Romendyr i Sintiendyr. Kerel saro kaj te doresen odszkodowani paľ sare krzywdy sawe przegene. BerŃestyr 1982 sy przewodniczonco ke Centralno Rada Sasytko Sinti i Roma. 1991b., terdo sy pe jangľuj Dokumenty -Kulturakre ke Centrum Rada Sasytko Sinti i Roma dre Haidelbergo. (duj bara Ńowte berŃestyr) sy dre MaŃkirthemytko Rada OŃwiencimakry.

ROSENBERG MARIANNE – ur.10.03.1955r., córka ocalałego z Holocaustu Roma Otto Rosenberga. W wieku 14 lat, po wygranej w konkursie talentów, nagrała swój pierwszy siengiel „Mr. Paul McCartney”, który okazał się wielkim sukcesem. Do tej pory jej utwory figurują na niemieckich listach przebojów.

ROSENBERG MARIANNE – *j.p.s.10.03.1955b., ćhaj romeskro Otto Rosenbergoskro sawo ugeja dźipnasa Holocaustostyr. Syr sys lake deŃuŃtar berŃ wykheldźa konkurso talentengro, nabaŃadźa peskro singlo “Mr. Paul McCartney”, sawo kerdźa baro sukceso. Ke da ćyro ľakre gila sy pe sasytko lista przebojenca.*

RUDEVIĆ KARLIS – ur 19.01.1939 r. – zm. 18.06.2002 r., łotewski Rom, poeta i artysta malarz. Wydał kilka zbiorów poezji, był też współautorem słownika romsko–angielsko–łotewskiego.

RUDEVIĆ KARLIS - *j.p.s. 19.01.1939 b. – meja 18.06.2002 b. Rom łotwatyr, poeta i artysta malarzo. Wydyja warykicy zbiory poezjasa, wydyja khetanes wawyresa słowniko romano-angielsko i łotewsko.*

SPINELLI SANTINO (ALEXIAN) – ur. w 1964r., włoski Rom, akordeonista, wokalista, kompozytor, poeta i eseista. Absolwent Uniwersytetu w Bolonii. Doktor historii i kultury romskiej, od 2002 roku wykłada na University of Chieti. Lider założonego przez siebie zespołu „Alexian Group”, z którym występował m.in. we Włoszech, Francji, Belgii, na Węgrzech i w Japonii. Skomponował m.in. musical na akordeon i orkiestrę „Romano drom”. Jest założycielem i prezesem kulturalnego Stowarzyszenia „Them Romano” w Lanziano, a od 2011 roku szefem „FederArteRom” – federacji 40 romskich organizacji artystycznych we Włoszech. Od 2004 roku jest wiceprezydentem International Romani Union, od 2005 roku reprezentuje włoskich Romów w European Roma and Travellers Forum – organie przedstawicielskim Romów, działającym przy Radzie Europy.

SPINELLI SANTINO (ALEXIAN) – *j.p.s. dre 1964b., włosko Rom, baśawel pe baśady, bagel, komponinel, poeta i eseista. Kerđža Uniwersyteto dre Bolonia. Doktoro pał historia i kultura Romani, 2002 berśestyr wythowel pe Uniwersyteto of Chieti. Lidero dre zespolo sawo zathodža „ Alexian Group” sawenca baśawelys dre Włochy, Francja, Belgia, pe Wengry i dre Japonia. Komponidža musicalo pe baśady i orkiestra „Romano drom”. Zathodža i isy prezeso kulturalne Stowarzyszenioskro „Them Romano” dre Lanziano, a 2011 berśestyr szefo „Feder Arte Rom” – federacja 40 (štardešengry) romane organizacjendyr artystyczna dre Włochy. 2004 berśestyr sy wiceprezydento dre International Romani Union, 2005 berśestyr.reprezentynel włoske romen dre European Roma and Travellers Forum.*

SNÉTBERGER FERENC – ur. 1957r., należy do grupy niemieckich Sinti. Karierę, jako gitarzysta rozpoczął będąc dzieckiem. Gra wiele rodzajów muzyki, począwszy od klasyki i jazzu, skończywszy na tango

i folku. Jego pierwszą kompozycją na gitarę i orkiestrę było „In Memory Of My People”, napisana w pięćdziesiątą rocznicę zakończenia II wojny światowej. Zadeedykował ten utwór pamięci Cyganów zamordowanych podczas Holocaustu.

SNÉTBERGER FERENC – *j.p.s. 1957b., wyđzialys sasytke Sintienđyr. Tykne ćhaworestyr baśawelys pe gitara. Baśawelys but techniki, klasyka, jazzo, tango i folko. Łeskro jangłatuni kompozycja pe gitara i orkiestra sys „In Memory Of MY People” (Pamięć myre manuśengry) načyndli pe pańcdešytko rocznica syr ućhyja II maryben swetytko. Nabaśadža zamardle romenge dre Holokausto.*

STANKIEWICZ IZA – działaczka społeczna i asystentka edukacji romskiej w Elblągu. Organizatorka wielu imprez kulturalnych i edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłej społeczności Elbląga.

STANKIEWICZ IZA – *działaczka społeczno i asystentka ke romani edukacja dre Elbłag. Kerel but imprezy pał kultura i edukacja ćhaworenge, ternenge i bare manuśenge dre Elbłag.*

STANKIEWICZ-KWIATKOWSKA KAROLINA

urodzona w Białymstoku, kulturoznawca, dziennikarz, redaktor naczelny pierwszego pisma Romów w Polsce „Rrom p-o drom”, pracownik TVP Białystok, trener kulturoznawstwa i wielokulturowości, koordynator do spraw mediów romskiej organizacji ERTV przy Radzie Europy, członek IRU, właściciel firmy szkoleniowej, asystent edukacji romskiej. Na rzecz społeczności romskiej działa od 18 roku życia. Inicjator wielu projektów informacyjnych i kulturalnych dla dzieci i młodzieży. Organizator kursów zawodowych dla Romów, trener tańca romskiego – zajęcia integracyjne, prowadzi także zajęcia teatralne dla dzieci, kursy dla nauczycieli jak pracować z dzieckiem romskim, prowadziła badania pt. „Dziecko romskie w szkole”. Wydaje publikacje o tematyce romskiej. Organizuje kampanie informacyjne na temat tradycji i kultury Romów, zajęcia z kultury Romów na Uniwersytecie w Białymstoku.

STANKIEWICZ-KWIATKOWSKA KAROLINA

skończyła kulturoznawstwo na Uniwersytecie w Białymstoku. W Białymstoku oddała TVP program „Jame Roma”, była redaktorką naczelną pierwszego pisma Romów w Polsce „Rrom p-o drom” w Białymstoku. Jest asystentką edukacji Romów w Białymstoku.

STANKIEWICZ STANISŁAW (STAHIRO)

ur.1943r., działacz społeczny, dziennikarz, muzyk, poeta. Jeden z pierwszych Romów w Polsce, który zdobył wyższe wykształcenie - absolwent pedagogiki na Uniwersytecie Warszawskim. W 1990 roku założył pierwsze w Polsce romskie czasopismo – miesięcznik „Rrom p-o drom”, którego był wydawcą i redaktorem naczelnym. Jego wiersze były publikowane w wielu czasopismach, a także w antologiach poezji romskiej w Rumunii, Francji, Rosji, na Węgrzech i Ukrainie; w 2012 roku ukazał się tomik poezji „Romano drom”. Autor książki z bajkami romskimi. Od 1990r. członek władz International Romani Union, od 2004 roku prezydent tej organizacji. Jest wiceprzewodniczącym Europejskiego Forum Romów i Osób Wędrujących (ERTF - European Roma and Travellers Forum) – organu przedstawicielskiego Romów, działającego przy Radzie Europy. Szef stowarzyszenia Centralna Rada Romów w Polsce, Centrum Doradztwa i Informacji dla Romów. Członek Zespołu do Spraw Romskich Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych oraz Międzynarodowej Rady Oświęcimskiej.

STANKIEWICZ STANISŁAW (STAHIRO)

j.p.1943b., działacz społeczny, dziennikarz, muzyk, poeta (baśawel,

čhynel). Janglatuno Rom sawo hućes syklołys –absolwento pe pedagogika pe Uniwersyteto dre Baroforo. Dre 1990b., zathodža janglatuno dre Polska romano czasopismo sawo wydžalys so čhon „ Rrom p-o drom”, jow wydelys i sys redaktoro naczelno. Leskre wierszy sys ke but czasopismy i antologi romane poezjasa dre Rumunia, Francja, Cheladytko, pe Wengry i Ukraina; dre 2012b. sykadža pes tomiko poezjasa „Romano drom”. Wydyja cejga - paramiši romane. 1990 beršestyr sy dre zarzondo International Romani Union a 2004b., čhyja prezidento da organizacjaty. Sy wiceprzewodniczonco dre Europa Forum Romano i Manuša Traden (ERTF - European Roma and Travellers Forum) - organo romengro kaj keren dre Rada Europakry. Szefo ke Centralno Rada Romani dre Polska, Centrum Radasa i Informacjasa Romenge. Członko Zespołoskro ke Romane Sprawy Komisjakry Khetane Rządó i Tykne Thema i Nacji, sy tež dre Maškirthemytke Rada ke Ošwiencim.

SZMIDT WASYL (DON WASYL) – ur. 10.04.1950 r., piosenkarz, kompozytor i autor tekstów piosenek. Na scenie występuje od 12 roku życia. Od 1984 roku śpiewa z własnymi zespołami. W 1987 r. założył zespół artystyczny „Don Wasyl i Roma”, który zmienił później nazwę na „Don Wasyl i Cygańskie Gwiazdy”. Jest organizatorem i pomysłodawcą Międzynarodowego Festiwalu Piosenki i Kultury Romów, odbywającego się nieprzerwanie od 1997. W 2005 roku został uhonorowany odznaką Zasłużony Działacz Kultury.

SZMIDT WASYL (DON WASYL) – j.p.s.10.04.b. Bagel, komponinel i čhynel gila. Pe scena wygeja syr sys leske dešuduj berš. 1984 beršestyr bagel peskre zespolenca. Dre 1987b., zathodža zespolo „Don Wasyl i Roma”, sawo sparudža law pe „ Don Wasyl i Romane Čerchenia”. Jow sy organizatoro i jow kerdža Maškirthemytke Festiwalo Gilakro i Romane Kulturakro, sawo sy celo čyro 1997 beršestyr. Dre 2005b., doreščća odznaka Zaslužono Działaczo dre Kultura.

ŠĆUKA EMIL – czeski Rom, w latach 2000-2004 prezydent International Romani Union, jeden z głównych liderów społeczności romskiej po 1989 roku. Z zawodu prawnik.

ŠĆUKA EMIL – czesko Rom, dre berša 2000- 2004 (duje barendyr ke duj bara štar) prezidento International Romani Union, pošli 1989b., jek najbarendyr romane liderendyr. Sys prawniko.

TROJANEK BOGDAN – ur.1.04.1966r., założyciel i lider zespołu „Terne Roma”. Romski piosenkarz i autor tekstów. Jest pierwszym na świecie Romem – Kawalerem Orderu Uśmiechu. Odznaczony Srebrnym

Krzyżem Zasługi, wyróżniany za propagowanie humanitarnego traktowania zwierząt. Prezes powołanej przez Śero Roma Henryka Nudzia Kozłowskiego Królewskiej Fundacji Romów.

TROJANEK BOGDAN – *j.p.s.1.04.1966b., zathodža i ligireł zaspoło „Terne Roma”. Bagel romane gila i čhynel ke jone ława. Sy jangłatuno pe sweto Rom- Kawalero Orderoskro Usabnatyr. Dorešća Rupuno Truśul pał Zastugi, čhyja wyróżniono pał manuśitko obdžaben pes zwierenca. Prezeso Khyngitke Fundacjaty Romenge sawy kerdža Śero Rom Henryk Nudziu Kozłowski.*

WAJS BRONISŁAWA (PAPUSZA) – ur.17.08.1908r., lub 10.05.1910r., w Lublinie, zm. 8.02.1987r., w Inowrocławiu. Uważana jest za pierwszą na świecie świadomą poetką cygańską. Nigdy nie chodziła do szkoły, samodzielnie nauczyła się czytać i pisać. Debiutowała w 1951 roku wierszem wydrukowanym w „Nowej Kulturze”. Tworzyła w języku romskim. Do zapisywania wierszy namówił ją Jerzy Ficowski, który wędrował z taborem Wajsów w 1949 roku. Pierwsze tłumaczenia przesłał Julianowi Tuwimowi, który doprowadził do ich publikacji. W środowisku romski spotykała się z niechęcią, ze względu na odstępstwo od tradycyjnej roli kobiety i oskarżenia o zdradę „cygańskich tajemnic”. Szykany, którym była poddana, spowodowały załamanie nerwowe i konieczność okresowego leczenia w zakładach psychiatrycznych. Od 1962 roku należała do Związku Literatów Polskich. Wydane zostały trzy tomiki jej wierszy w tłumaczeniu Jerzego Ficowskiego („Pieśni Papuszy”, „Pieśni mówione”, „Lesie, ojciec mój”), przekładane były na języki: niemiecki, angielski, francuski, hiszpański, szwedzki, włoski. Została uhonorowana Lubuską Nagrodą Kulturalną, Nagrodą Kulturalną Nadodrza i Nagrodą Gorzowską.

W 1993 roku na krakowskich Błoniach, przy udziale wielotysięcznej publiczności odbyła się premiera „Harf Papuszy” – oratorium skomponowanego przez Jana Kantego Pawлуśkiewicza do wierszy Bronisławy Wajs. W 2013 roku powstał film fabularny „Papusza”, w reż. Joany Kos-Krauze i Krzysztofa Krauze. Od 2009 roku Muzeum Okręgowe w Tarnowie organizuje międzynarodowy konkurs poetycki „O złote pióro Papuszy”, na który swoje wiersze przesyłają poeci z wielu krajów świata. Bronisława Wajs spoczywa na cmentarzu w Inowrocławiu.

WAJS BRONISŁAWA (PAPUSZA) – *j.p.s.17.08.1908 a može 10.05.1910 dre Lublin, meja 8.02.1987b., ke Inowrocław. Ginen ła pe sweto, pał romane poetkatyr sawy dżinelys so kerel. Na phirelys ke szkoła, korkory syklija te del apre i te čhynel. Łakro debiuto sys wierszo sawo wygeja dre „Newy Kultura”. Čhynelys dre romami čhyb. Kaj te zachynel peskre wierszy naphendžia ła Ficowsko, jow sys ke taboro Wajsengro dre 1949 berś. Jangłatuno przethoiben wybičhadža Julianoske Tuwimoske, sawo doligirdža ke wydypen. Dre romane semency ła odčurdyne, doleske kaj odgeja romanipnatyr i wydycja „romanipen”(romane tajemnicy). Chyrja ława sawe pe latyr rakirenys doligirde ła ke dawa kaj rakća pes dre szpitali psychiatryczna. 1962 (bar eniaśel šowdeša wawyre) berśestyrs sys, dre Sphandypen Polske Literatengry. Čhyne wydnye tryn tomiki wierszenca sawe przethodža Jerzy Ficowsko („Gila Papuszakre”, „Gila rakirde”, „Weś, dad myro”), przethode sys pe čhybia: sasytko, angielsko, francusko, hiszpańsko, szwedzko, włosko. Čhyja uhonorowano, dorešća Lubusko Nagroda Kulturakry, Nagroda Kulturakry Nadodrza i Nagroda Gorzowsko. Dre 1993b. pe Błoni ke Kraków, geł bary publika baśady sys premiera „Harfy Papuszakre”- oratorium sawo kerdža Jan Kanty Pawлуśkiewicz ke wierszy Bronisławakry Wajs. Dre 2013 (duj bara deśutryto) b.kerdo sy filmo „Papusza”, dre reżyseria Joannakro Kos- Krauze i Krzysztofokry Krauze. Berśestyrs 2009 (duj bara eniate). Muzeum Okrengowo ke Tarnów kerel maškirthemytko*

konkurso poezjakry „ Pał sownakuno por Pauszakro”, pe sawo przybičhawen peskre wierszy poety bute themendyr. Bronisława Wajs garudy sy pe cmentarzo dre Inowroclaw.

VARGA GUSTAV – wokalista, gitarzysta, kompozytor. W 1978 r. założył w Budapeszcie i do tej pory prowadzi zespół „Kalyi Jag” – najbardziej znaną i będącą dla innych muzyków wzorem grupę muzyczną grającą muzykę węgierskich Romów

VARGA GUSTAV – bageł, baśaweł pe gitara, komponineł. Dre 1997 berś zathodża ke Budapeszto i ke da pora ligireł zespoło „ Kali Jag” - najfededyr džindli i wawyrenge sykaweł syr baśawen ćaćunes Roma wengierska

TOMĆANYI VIKTOR – ur.22.04.1968 r., słowacki Rom, od 1997 roku ksiądz katolicki. Pracuje w Novym Tekovie.

TOMĆANYI VIKTOR – j.p.s. 22.04.1968 b., słowacko Rom, 1997 berśesty raśaj katolicko. Kereł dre Nevo Tekovo.

VOLUSRANTA MIRANDA – działaczka społeczna, członkini Fińskiego Forum Romów oraz Rady Doradczej ds. Romów, które jest partnerem administracji rządowej w Finlandii. Przez kilka lat przedstawiciel Finlandii w Komitecie Ekspertów Rady Europy ds. Romów i Osób Wędrujących (ERTF). Czynn timer uczestniczy w wielu konferencjach organizowanych przez

organizacje międzynarodowe (Unię Europejską, Radę Europy, Organizację Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie), propagując problematykę poprawy sytuacji Romów w Europie, a w szczególności poprawę wykształcenia tej grupy, prawa kobiet i kwestie ochrony języka romskiego.

VOLUSRANTA MIRANDA – działaczka społeczna, sys ke Forum Romengro dre Finlandia i ke Rada pał Rady Romenge kaj khetane keren administracjasa rzondoskry dre Filandia. Perde warykicy berś joj sys przethody themeskry Finlandia ke Komiteto Ekspertengro dre Rada Europakry ke sprawy Romane i Manuśengro kaj Traden (ERTF). Leł udżało dre but konferencji sawe keren maśikrthemytka organizacji (Unia Europakry, Rada Europakry, Organizacja Bezpieczno i Khetani Buty dre Europa), sykaweł syr te kerel kaj te jaweł fededyr džipen Romen dre Europa, a najbutedyr kaj manuśa te syklon, kaj te jawen prawy dżuwlen i kaj ke na jaweł zabistrydy romani ćhyb.

INDEKS NAZWISK

Aleksian 7
Andrasz Adam 7
Andrasz Ewelina 8
Ayo 8
Bajramović Šaban 8
Baliardo Ricardo 9
Balić Sait 10
Balogh Kálmán 11
Berberski Slobodan 11
Berki László 12
Bernal Jorge M. F 12
Bila Vera 13
Bilicki Zbigniew 13
Bittová Iva 14
Bladycz Robert 15
Bogdanowicz Julita 16
Bołdyzer Zenon 16
Bowers Jake 16
Brynner Yul 17
Buffő Rigó Sándor 18
Burano Michaj (Wasyl Michaj) 19
Caban Agnieszka 20
Celibidache Sergiu 20
Cibula Jan 21
Ciechowicz Romuald 21
Chojnacki Roman 22
Courthiade Marcel 23
Czerenkow Lew (Leon Muzovski) 24
Cziffra György 24
Czureja Miklosz Deki 25
Delimata Bogumiła 26
Delimata Maria 27
Dębicki Edward 28
Djurić Rajko 29
Doliński Robert 30
Don Wasyl 30
Dudas David 30
Dymiter Stefan (Kororo) 30
Dytlów Patryk 31
Evans George Bramwell 31
Fedorowicz Adam 32
Fejco Eugen 32
Galjus Orhan 32
Gatlif Tony 33
Gheorghe Nicolae 33
Gierliński Karol (Parno) 35
Gil Krystyna 36
Gil Krzysztof 37
De Gila Vania 37
Głowacka Adela 38
Grafo Głowacki Edward 38
Górniak Edyta 39
Hancock Ian 39
De Dios Ramirez Heredia Juan 40
Horvath Peter 41
Ibryama 41
Járóka Lívia 41
Jaškowiak Izabela 42
Kamberi Mabera 42
Kawczyński Rudko 43
Kochanowski Jan (Vania de Gila) 43
Kororo 44
Korsun Bronisława (Randia) 44
Korzeniowski Jan 45
Kozłowski Adam 45
Kozłowski Henryk (Nudziu) 46
Krzyżanowski Tadeusz (Bosman) 47
Kubik Jozka 47
Kwiatkowska–Talewicz Joanna 48
Kwiatkowski Karol 49
Kwiatkowski Roman 50
Kwiek Izolda 51
Kwiek Sylwester (Masio) 51
Kyuchukov Hristo 53
Lagrène Biréli 53
Lakatos Robi 54
Lakatos Menyhért 54
Lakatos Sandor 54
Linder Gerard 55
Gimenez Malla Zefiryn (CeferinoJiménez Malla) 55
Majewski Cezary 57
Majewski Edward 58
Mangas Yiorgos 58
Manuś Leksa 58
Manzano Juana Martin 59
Markowska Alfreda(Noncia) 60
Markowska Krystyna (Perełka) 61
Maroń Sylwia 62
Mastej Józef 62
Mercer Peter 63
Merkouri Eirini 63
Michaj Wit 63
Mirga Andrzej 64
Mirga-Kwaterna Elzbieta 65
Mirga-Wójtowicz Elzbieta 65
Mirga Jan 66
Mirga-Tas Małgorzata 67
Mirga Paloma 67
Mirga Stanisława 68
Mirga Teresa 68
Mohacsi Victoria 69
Noncia 69
Nudziu 69
Ogunmakin Olasunmibo Joy 70
Paczkowski Adam 70
Paczkowska Bożena 71
Papazov Ivo (Ibryama) 71
Papusza 71
Parno 72
Pawłowski Andrzej 72
Pavlidis Kostas 72
Perełka 73
De Plata Manitas 73
Puma Andrzej 74
Put Krzysztof 75
Randia 75
Reinhardt Django 75
Rosenberg Jimmy 76
Rose Romani 76
Rosenberg Marianne 77
Rudević Karlis 77
Spinelli Santino (Alexian) 78
Snétberger Ferenc 78
Stankiewicz Iza 79
Stankiewicz-Kwiatkowska Karolina 80
Stankiewicz Stanisław 81
Szmidt Wasyl 82
Śćuka Emil 83
Trojanek Bogdan 83
Wajs Bronisława (Papusza) 84
Varga Gustav 86
Tomčanyi Viktor 86
Volusranta Miranda 86

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publikacja jest współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego